

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II.,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 din, polletno 18 din, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtno 12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar. Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.716.

Še o novem pravilniku za trošarino na vino

Prejeli smo:

Z izdajanjem novega pravilnika o trošarini na vino se je v javnosti zbudilo mnogo zanimanja za zadevo in je tudi časopisje objavilo več razprav proti pravilniku, pa tudi zanj.

Ne bo odveč, če k temu povemo, kako misli prizadeto ljudstvo iz vinskih goric. To je razvidno iz resolucije, ki jo je banski upravi poslal občinski odbor izrazito vinogradniške občine Koga. Resolucija vsebuje v glavnem naslednje:

Pozdravlja strogo nadzorstvo nad alkoholnimi pijačami je sklenila občina Kog na seji 25. januarja prositi odločilne činitelje, da bi se v korist vinogradnikov omilile nekatere trdote novega pravilnika za pobiranje trošarine v naslednjem smislu: 1) Oprostijo naj se vinogradniki plačevanja trošarine za podrobno prodajo vina nad 5 litri v vinorodnih občinah. 2) Vinogradniki naj se oprostito jamstva za trošarino, ki je kupec ne bi plačal v tuji občini. 3) Vinogradniki naj ne plačujejo trošarine od vina, ki ga dajejo v zameno za življenjske potrebe; prav tako naj ne plačujejo kakršnekoli trošarine tisti, ki prejemajo vino v zameno. 4) Tudi zasebniki, ki kupujejo vino le za svojo porabo od vinogradnikov, naj ne plačujejo občinske trošarine, odnosno naj se ta v tuji občini plačana trošarina vrne domači občini, kjer se je vino pridelalo.

K gornjim točkam bi še pripomnili: Vinogradniki nismo bili nikoli proti nadzorstvu, nasprotno, celo zahtevali smo ga, da bi se ugotovilo, odkod in koliko se uvaža k nam tujega vina. Če se pa doslej ni izvajalo, pač ni bila naša krivda. Z uvedbo strogega nadzorstva pa ni potrebna uvedba novih bremen na račun že obubožanega vinogradnika. Da se je tihotapstvo z vinom tako razpaslo, je predvsem krivda v nevezdržnih razmerah: v razlikah cen in umazani konkurenci. Naj se zniža trošarina na znošno mero (banovinska in občinska skupaj na največ 1 Din), pa se ne bo več tihotapilo, ker ne bo več prišlo tuje vino toliko v poštev. Dajatev na vino namreč ne plača ne gostilničar, ne pivca, kakor se to splošno misli, temveč vedno le pridelovalec vina, ki mora oddati vino toliko ceneje. Gostilničar namreč pravi: »Vino lahko točim kvečjemu po 12 Din; od tega plačam trošarino, prevoznino, stane me najemnina in tako naprej. Za svoje delo pa moram zaslužiti vsaj 2 Din. Na ta način mi je mogoče za vino plačati kvečjemu po 4 Din.« Tak račun je videti včasih še vse bolj porazen, posebno pri takih, ki imajo manjši promet. Če hoče potem vinogradniku nuditi količnej primerno ceno in vzdržati konkurenco, je pač prisiljen, da vino vtihotapi. Tihotapstvo posrednikov je pa seveda v veliko škodo obeh.

Prav tako je na čisto napačni podlagi občinska trošarina na vino. Če bi ta trošarina šla v prid onim občinam, v katerih se vino pridelava, bi to še šlo, kajti potem bi se tam zmanjšale doklade na tako že visoko zemljorino. Ni pa nikakor primerno, da prav najvišjo trošarino pobirajo občine, v katerih ni niti orala vinograda (mesta), ker to pač plača le pridelovalec, kisvoje s trudom in po-

večanimi stroški (galica) pridelano vino toliko ceneje proda. Vinorodni kraji nimajo od trošarine nobene koristi, ker je tu malo gostiln in še te slabo uspevajo. Trošarina na vino pri prodaji od 5 do 50 litrov pa je nesocialna, zato je doslej ni nikdo pobiral. Največji, tudi milijonski dobiček imajo nevinorodne občine in mesta, ki ne plačujejo nobenega zemljiškega davka, ne obdelovalnih in vzdrževalnih stroškov in ne nosijo nikakega rizika (uime, toča, peronospora). Za trošarino na vino dobijo pogosto več, kakor je za

vino dobil vinogradnik. To pa gotovo ni pravilno. Pravilno bi bilo, če bi se trošarina na vino stekala nazaj v one občine, kjer se je vino pridelalo. Zato prosimo za povrnitev starega stanja glede pobiranja trošarine, pri čem pa za poostrežen nadzorstva prometa, da se ne bo spet zgodilo, da bi z javnim denarjem podpirane zadruge uvažale vino z juga brez nadzorstva in s tem brez plačanja trošarine.

Za točko 3. gornjega predloga naj navedemo primer: Haložan da vino za koruzo. Trošarina sama znaša 2 Din, koruza pa stane 1 Din. Kakšno razmerje je to, sami vidite. Da bi vinogradniki imeli od trošarine posredno korist v obliki brezobrestnega posojila za obnovo vinogradov, bi bilo lepo. Toda to je doslej še samo obljuba. —žič.

Tujina daje rudarjem večji kos kruha

Iz Zasavja se je napotila v Francijo večja skupina rudarjev kopačev, ki so jim njihovi znanci in svojci, zaposleni v Franciji že več let, izposlovali delo. Prijavilo se je seveda prekomerno število zanimancev, ki nimajo v domovini kruha. Sprejetih pa je bilo le omejeno število rudarjev, ki so delno že odpovali, delno pa se pripravljajo za odhod v bližnjih dneh. Prihajajo pa že pisma prvih, iz katerih je posneti, da se ne kesajo, saj so bili sprejeti z odprtimi rokami.

Vozili so se preko Avstrije in Nemčije. Ko so prispeli na svoje službeno mesto v Merlebach, kjer je že več tisoč slovenskih rudarjev, so dobili tri dni plačanega dopusta, da so si uredili življenjske prilike. Razen tega so za ta čas prejeli še nakazilo za hrano.

Kadar praznujejo, imajo posad plačan, a zaslužek je v primeri z zaslužkom v stari domovini zaenkrat večji. Spočetka bodo zaslužili od 80 do 95 frankov, kar znese v našem denarju od 115 do 135 dinarjev na posad pri osemurnem delovniku. Najboljši rudarji zaslužijo do 120 frankov ali 170 dinarjev. S hrano in cenami se hvalijo in se ne morejo načuditi, da je kje na svetu tako dobro za rudarja. Stanujejo v delavski koloniji v lepih hišah.

Za bližnjo bodočnost se pripravlja nov transport rudarjev v Merlebach. Veseli nas, da so prve skupine rudarjev, ki so šle v Francijo, tako dobro naletele in da jim ni žal dolgega pota.

Lani so poslali izseljenci v domovino 300 milijonov

Gospodarske težave po svetu popuščajo, kar ima za posledico tudi boljše zaposlitev naših rojakov v tujini. Kakor je razvidno iz nedavnega govora našega ministra za socialno politiko in narodno zdravje pred finančnim odborom narodne skupščine, so lani naši izseljenci poslali svojcem v domovino okrog 300 milijonov dinarjev, med tem ko je znašal predlanskim dotok izseljenškega denarja 214 milijonov dinarjev.

Po podatkih, ki jih objavlja Narodna banka v letnih poročilih, so zadnja leta pred

gospodarsko stisko naši izseljenci pošiljali v domovino okrog 800 milijonov dinarjev na leto. Najvišji je bil ta znesek leta 1929., ko je dosegel 888 milijonov dinarjev. Naslednje leto je znašal 739 milijonov, potem pa je zaradi gospodarskih težav zlasti v Zedinjenih državah vsako leto nazadoval. Leta 1933 in 1934. so izseljenci poslali v domovino le po 120 milijonov dinarjev. Naslednje leto se je znesek spet dvignil na 192 milijonov, predlanskim na 214 milijonov, lanske pošiljke pa se cenijo spet na 300 milijonov dinarjev.

Železničarji imajo premajhne prejemke

Plače železničarjev so bile znižane v letu najhujše stiske, to je v l. 1932. Kako je to znižanje občutno za železničarje, bomo razumeli, če pomislimo, da je vsa ta leta draginja narasla. Preprosti računi nam pokažejo, koliko bi moral zaslužiti železničar zdaj, da bi lahko kolikor toliko izhajal.

Najemnina za delavsko stanovanje znaša v okolici industrijskih mest 300 do 400 dinarjev, na deželi so pa takšna stanovanja po 250 do 300 dinarjev na mesec. Preprosta hrana člana delavske družine zahteva na mesec okrog 180 dinarjev, obleka, perilo in obutev pa 80 dinarjev. Družinski rednik

žestčlanske družine bi moral zaslužiti 2.290 dinarjev, da bi lahko poravnal vse izdatke za prehrano, stanovanje, obleko in skromne kulturne potrebe. Toda večina železničarjev zasluži izpod 1000 dinarjev na mesec. Zato je umevno, da se je strokovno društvo naših jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev v Ljubljani posvetilo vprašanju nizkih mezd svojega članstva. Poseben odbor je sestavil spomenico na podlagi ugotovitve, da železničarski delavci ne premorejo dovolj visokih mezd glede na predpise pravilnika o pomožnem osebju državnih prometnih ustanov. Člen 40. tega pravilnika omogoča zvišanje mezd.

Pravilnik doslej ni bil primerno izrabljen in odbor je izračunal, da so železničarji v osmih letih prejeli na mezdah in dokladah za okoli 88 milijonov dinarjev premalo. To se pravi, da so na leto prejeli 11 milijonov dinarjev premalo. To je občutna vsota za železničarje, ki že tako trpe pomanjkanje. To je vsota, ki lahko občutno vpliva na naše gospodarske razmere, saj niso v tem prizadeti le železničarji, temveč tudi kmetje, trgovci in obrtniki.

Če po vrhu vsega pomislimo, da je železničarska služba naporna, bi železničar pač moral biti toliko plačan, da ne bi stradal.

Politični pregled

V nedeljo so se vršile volitve v senat in je bilo izvoljenih 23 senatorjev.

Opozicijske liste so bile vložene v treh banovinah: v savski (mačkovi), primorski (mačkovi) in dunavski (združena opozicija). V dravski in vseh drugih banovinah je bila le po ena lista (Jugoslovenska radikalna zajednica). Jugoslovenska radikalna zajednica je dobila 17, bivša Hrvatska seljaška stranka (mačkovi) 6 mandatov, združena opozicija pa nobenega. V dravski banovini, ki je volila le enega senatorja, je bil izvoljen odvetnik dr. Franc Schaubach iz Maribora.

Iz Beograda javljajo, da je nedavni sveti arhierejski zbor soglasno sprejel na znanje sporočilo predsednika vlade dr. Stojadinovića

da je konkordat končno veljavno odstavljen z dnevnega reda

Predsednik vlade je to ponovno potrdil in

PAVEL¹⁴
HRIBAR:

PLAZ USODE

Tretjič je že stopil Devetak v planino. Vsakokrat je videl, da jezero rase in rase. Vsakokrat je spoznal, da bo slame vzdržalo, čeprav dobro ve, da je hribina preperela in se vsa lušči. Toda če zdaj preneha deževje, če dopusti nebo ta čudež, je nevarnost kakor odstranjena.

Toda dežuje, dežuje in dežuje! Čudeža ne dopusti nebo. Ko pa je stopil Devetak zdaj četrtič gor, je zagledal na strani proti Dolgi drči komaj vidno razpoko v Mahovitem slemenju.

Iz te prav neznatne razpoke pa curlja voda, se zbira v kapljice, ki se stekajo v potok. Če se sme ta komaj vidni curek tako imenovati.

Prav pod to razpoko mora ležati Devetakovina, ve dobro Devetak, čeprav ne more videti niti deset korakov pred sebe. tako je vse zavito v deževne oblake. Spodaj v dolini pa leži Solčava. Toda to vse ga pa vendar nič ne briga! Le njegova hiša! Komaj pol ure v zračni črti je odtod! Kaj vendar pomeni pol ure, če slame ne vzdrži! Prej ko v eni minuti zgrmi z vođa vred celo slame v dolino! Morda bi zdržal plaz mladi črni les, ki ga je petdeset oralov pod njim? Še misliti ni kaj takega. kadar divja v dolino takšna gmota, ki poruši vse, kar ji stopi na pot!

Ves razburjen je Devetak. Njegove vzburkane misli skačejo sem in tja: Tristo let sto-

izjavil med drugim, da bo vlada pri vsakem bodočem urejanju svojih odnošajev z Vatikanom in pri ureditvi položaja rimskokatoliške cerkve v Jugoslaviji v polni meri spoštovala in izvajala po državni ustavi zajamčeno načelo o enakopravnosti vseh priznanih veroizpovedi.

Po daljšem času se je v ponedeljek sestala narodna skupščina

Prve dni zasedanja je odobrila trgovinski pogodbi s Švedsko in Rumunijo in sprejela predlog zakona o ustanovitvi novih okrožnih in sreskih sodišč. Nato se je začela razprava o novem državnem proračunu.

Iz Berlina poročajo

o velikih spremembah v Nemčiji,

ki imajo za smoter okrepitev Hitlerjeve vladavine in narodnosocialistične stranke. Preosnovalo se je vodstvo državne obrambe tako, da je ministrstvo za vojsko ukinjeno in da je oblast vrhovnega poveljnika celotne nemške oborožene sile prevzel kancelar Hitler sam. Veliko število višjih oficirjev je bilo upokojeno. Vse dolžnosti, ki jih je doslej opravljal minister za vojsko, bo odslej vršil načelnik štaba vrhovnega poveljstva. Hkratu s preosnovo vojske je Hitler odredil tudi preosnovo vodstva zunanje politike. Vodstvo zunanje politike prevzame Hitler sam. Kot posvetovalni organ mu je pridružen tajni državni svet, katerega predsednik je dozdajšnji zunanji minister Neurath. Novi zunanji minister pa je Ribbentrop. Omeniti je še, da je Hitler imenoval doseďanjega letalskega generala in pruskega ministrskega predsednika Göringa za generalfeldmaršala. S tem je general Göring zavzel najvišji za vojaka dosegljiv čin, ostane pa še nadalje vrhovni poveljnik letalstva. Na podlagi vsega tega so pisali razni listi o novih potih nemške zunanje politike. in sicer se bo nemška vlada zavzela za zbliznanje z Anglijo in Francijo, pri čemer pa se ne namerava odreči dosedanjim prijateljstvom.

Iz Španije prihajajo poročila, da se je ob reki Alfambri razvnela

bitka, ki jo smatrajo za najbolj krvavo v španski državljanski vojni

Frankovci trdijo, da so tu zavzeli okoli 20 vasi in prizadejali republikancem ogromne izgube. Po angleških vesteh je velika frankovska ofenziva severno od Teruela nadadno zastala. Frankovci so z neprestanimi

napadi zama izkušali zavzeti močne republikanske postojanke pri Sierri Palomeri. Vse je že kazalo, da bodo frankovci, ki so ujeli med drugim enega brigadnega generala in večje število oficirjev, na tem bojišču odločilno uspeli. Zato so v glavnem stanu frankovcev zdaj zelo razočarani, ker ne morejo napredovati.

Po vesteh iz Šanghaja naglašajo tuji vojaški opazovalci, da

kitajski odpor na severnih bojiščih ne popuša.

Uspeli se sicer menjujejo, vendar vsak majhen uspeh stane Japonce velike izgube. Po zadnjih vesteh so Kitajci zavzeli južno-zapadno od Šanghaja mestece Juang in zdaj tri divizije kitajske redne vojske prodirajo proti Hangčovu. Tudi na bojišču ob progi Tien-cin—Pukov so dosegli Kitajci, ki jih tu vodi sam maršal Čangkaišek, lepe uspehe.

Iz Bukarešte javljajo, da je

volilna borba v Rumuniji v polnem razvoju.

Na več volilnih shodih je prišlo do krvavih spopadov in je moralo posredovati orožništvo. Več ljudi je bilo ranjenih in nekaj ubitih. Ljudska stranka generala Avaresca je sklenila, da pri volitvah ne bo sodelovala. Odklonila je tudi volilni blok z vlado. Vodja radikalne stranke je na shodu v Galacu pozival k združitvi vseh demokratičnih strank. Maniu je govoril na velikem zboru kmečke omladine in prav tako pozival k združitvi vseh pravih rumunskih demokratov, češ da ne želi, da bi postala Rumunija druga Španija.

Spričo potopitve dveh angleških parnikov v Sredozemskem morju

je Anglija odločno nastopila proti Francu

in zahteva od njega odškodnino. Razen tega grozi, da bo zaplenila protivrednost španske narodne imovine, če ne prejme odškodnine. Angleški tisk javno obtožuje Franco, da so bili napadi na angleške parnike izvršeni po njegovem nalogu. Anglija da ima natančne podatke, da so letala in podmornice, ki so izvršile napade, prišle s Palme na Mallorci, kjer imajo frankovci svoje glavne oporišče. Glede na to sta se Anglija in Francija dogovorili, da bosta poostriili nadzorstvo na morju. Število rušilcev, ki sodelujejo pri pomorske nadzorstvu, se bo od 50 povečalo na 70.

Devetakovina, temveč tudi za gornje hiše v vasi.

Izredna novica je zbrala pri Herletu poleg župana in župnika še celo kopo vaščanov, ki zvedavo zrejo drug drugemu preko ramen ko riše z okorno roko Devetak s kredo na mizo, kakšen je položaj gori v planini. Velika večina pa kar ne verjame v pogubo in še celo tisti trije kmetje na koncu vasi, ki bi jih plaz prav gotovo uničil, zmajujejo nejeverno z glavami.

Med tem ko je Devetak mislil prej le na svojo lastno nevarnost in nesrečo, vidi zdaj jasno, kam bi to dovedlo, če bi tudi drugi mislili le nase. Skupnega dela je treba.

»Seveda gre za Devetakovino,« vzkligne. »Če voda slame podere, boste še trije pod menoj prizadeti. Če pride do tega, kar nas seveda sam Bog obvaruj, pojdemo vsi štirje po gobe... Če pa krene malo stran plaz, bo pokopal pod seboj vso Solčavo. Vsi smo ogroženi!«

Ko tako Devetak razklada, vsi prisluhnejo in njegova beseda ni zaman. Čeprav še ni mogel vaščanov prav do kraja prepričati, toda preplašil jih je vendar v njihovi doseďanji brezskrbnosti. Že pričenaajo spoznavati, da grozi skuona nesreča... Vseh oči so uprte v župnika, kaj bo on rekel.

»Devetak ima prav, da nam preti vsem nesreča!« pritrdi ta. »Takšna skalnata stena, kakor je Mahovito slame, podere prav vse, kar doseže, če se enkrat spusti v dolino. To je za vsakega jasno! Nihče ne ve, če bi zmogli preprečiti pretečo nesrečo, toda naša dolžnost je, da to poskusimo! Zato smo dolžni, moške, vsi pomagati!«

ji Devetakovina, kakor je danes! Mar ni niti enkrat v tem času bilo tako zdivjano vreme, kakor je letos? Predniki so prestali hude čase, pa jih vendar ni strlo. Mar naj stre baš njega, Lojza Devetaka

Že se hoče pomiriti, celo nasmehe se sam pri sebi, toda trezen premislek prežene vsako nado: »Prsteni greben ob Dolgi drči je treba presekat, če hočemo odvrniti nesrečo!« pravi sam pri sebi in še pomisli: Šele tedaj bo dobilo novo jezero, ki ga je napravil sam peklenšček, svoj odtok v Dolgo drčo.

Brž ko Devetak vse to jasno preudari, se spusti naglo kakor mladenič po planini navzdol, da kar ne išče zavrtih vijug, temveč se popluži z močno okovanimi čevlji kar po razmočeni ledini do sadovniaka nad hišo. Tu pa se ustavi in oddahne; nima pomena, da bi še mater razburjal. Samo Petru pomigne, naj stopi za njim v uto. Razloži mu, kaj je videl in kaj preti. »Naj bodo vsi pri hiši pripravljeni,« naroči gospodar Petru in se naglo spusti v dolino do župana in župnika. Naglo se razširi zla novica po vsej vasi. Vse zmajuje z glavo. Čeprav so zrasli v teh gorah, vendar ne ve nihče od njih o kakšnem jezeru in niti ne o Mahovitem slemenju. No, slame že poznajo in vedo vsi, da bo lepo vreme, kadar se jasno odražajo njegovi obrisi na nebu. Kot otrok je bil že ta ali drugi prav gori za tem slemenom v tisti dolinici, vendar se pa nikomur še niti sanjalo ni, da bi mogla prežati tam gori razdejanje in smrt ne le za

Namakanje perila olajša pranje!

To se občuti, če se vzame za namakanje dobra Ženska hvala, ki vsebuje Schichtovo milo. Drugi dan je namreč večina madežev izginila iz perila. Ostala nesnaga se brez truda izpere pri kuhanju!

ŽENSKA HVALA

dobro namočeno, napol oprano

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so se trgovali za kg žive teže; voli I. po 5, voli II. po 4.50, voli III. po 4, telice I. po 5, telice II. po 4.50, telice III. po 4, krave I. po 4.50, krave II. po 3, krave III. po 2.50, teleta I. po 6.50, teleta II. po 6, prašiči špeharji od 7 do 8, prašiči pršutarji od 6 do 6.75 Din.

VINO. Cene štajerskim vinom se kolikor toliko držijo. V Ptujtu se trguje novo vino iz kvalitetnih vrst grozdja od 4 do 5.50, vino iz navadnih vrst grozdja po 3 do 4, fino kvalitno vino od 5 do 6, navadno vino od 4 do 5 Din liter.

KOŽE. V Ptujtu so se prodajale goveje sirove kože od 10 do 11, telečje sirove kože po 14, svinjske sirove kože od 10 do 11 Din za kg.

Sejmi

- 14. februarja: Brežice, Dob pri Domžalah, Ponikva, Semič, Sevnica ob Savi, St. Lambert (litijski srez), Zalec, Zerovnica;
- 15. februarja: Bogojina, Smartno pri Litiji;
- 19. februarja: Ljutomer, Lož, Pišce;
- 20. februarja: Tuhinj, Videm ob Savi,

Zupan je takoj telefonično zaprosil nujno pomoč iz Celja in je obenem v kratkih besedah pojasnil, kakšna nevarnost preti njegovi občini. Zlasti učinkovite so bile njegove besede o nevarnosti za tujski promet, tako da so na sreskem načelstvu takoj odredili vse potrebno za pomoč. Takoj so opremili tovorni avto z vsem potrebnim. Naglo je pobiral pod sebe cesto avtomobil in je pripeljal še pred poldnevom v Solčavo. S pomožnim delavstvom se je pripeljal tudi sekcijski inženjer. Z Devetakom se takoj povzpeta na planino. Delavci in vaščani vlečejo s seboj krampe, lopate in svedre za vrtnje skalovja, kakor tudi potrebno razstrelivo.

Ko stopa z Devetakom mimo Devetakovine, malce postoji inženjer ter pripomni: »V negotovost gremo, Devetak. Za nas menda ne bo nevarnosti, pač pa sodim, da bi znala biti v nevarnosti vaša domačija. Morda je moja previdnost pretirana, toda ubogajte moj nasvet in spravite na varno živino in drugo imetje!« Devetak prebledi:

»Torej izpraznim naj domačijo, pravite?«
»Nikar se ne strašite, Devetak! Saj s tem še vendar ni rečeno, da se mora domačiji kaj pripetiti! Samo previdnost je potrebna za vsak primer!«

»Moj Bog!« vzdihne Devetak in kar ne ve, kako bi pripravil mater na to žalostno pot. Ko pa stoji pred njo in ji gleda v njene žalostne, toda vendar spokojne oči, se mu zdi, kakor da je tudi njega okrepčala ta materina mirnost. Brez težav ji pove, kaj se mora zgoditi. Skupaj preudarjata: Domači moški bodo gori potrebni, zato je najboljšje, da stopi Liza dol v vas po pomoč za izpraznjenje domačije.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 8. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 24 do 24.15 Din;
1 nemško marko za 17.31 do 17.45 Din;
1 angleški funt za 214.91 do 216.97 Din;
1 ameriški dolar za 42.62 do 42.99 Din;
100 francoskih frankov za 140.82 do 142.26 Din;

100 češkoslovaških kron za 150.93 do 152.04
100 italijanskih lir za 225.45 do 228.53 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 459 do 462 Din. Avstrijski šilingi so bili v ljubljanskem zasebnem kliringu po 8.64 Din, nemški klirniški čeki pa po 14.27 Din.

Drobne vesti

— Rok za vlaganje prijav o pridobitni podaljšan. Finančni minister Dušan Letica je izdal odredbo, po kateri se redni rok za predlaganje davčnih prijav o pridobitni za leto 1938., ki je potekel 31. januarja, podaljša do vključno 15. februarja.

— Vinski sejem v Ljutomeru. Podružnica Vinarskega društva v Ljutomeru priredi dne 8. marca vinski sejem in razstavo vina v običajnem obsegu kakor prejšnja leta. Vabljeni so vinogradniki iz ljutomerskega, gornjeradonskega in štrigovskega okoliša, da razstavijo svoja vina. Tudi letošnji vinski sejem bo

»Podyvaj se, Liza, kolikor moreš!« ji ukaže mati z odločnim glasom. Nato gre sama na delo. Sin pa mora tudi takoj na pot. S težkim srcem gre.

Mati postoji nekaj časa sama pri oknu in gleda za sinom. Skrbi in preplah jo spet prevzamejo. Spet se budijo njene zle slutnje, ki lazijo okrog njene postelje ponoči, ko leži v temi zbujena. Toda takoj se jih otrese:

»Kar mora biti, pač mora biti!« reče tiho pred sebe, kakor da mora z živo besedo sama sebe izpodbujati. Zdaj, ko ve, da je domačija dejansko ogrožena, mora skrbeti, da se reši iz nje vse, kar ima kakšno vrednost. Prav natanko presodi vse, ko gre skozi kuhinjo in skozi sobe. Z rosnimi očmi objema kose pohištva, slike na steni in vse drugo, na kar so navezani njeni spomini iz vsega njenega dolgega življenja tja do davne mladosti... Oj, kako daleč je že to. Prav v času njene priženitve semkaj. Še stoji široka postelja, v kateri je spočela in rodila svoje otroke. V kotu stoji še vedno vsa v srčke izrezljana zibelka, v kateri so mali Devetaki ležali, spali in jokali.

Kakor bi vsak del pohištva imel zdaj nekaj povedati, kar je bilo nekoč v veselih in bridkih urah! V tej postelji je ležal tudi njen mož tedaj, ko ga je strlo padajoče drvo. Že trideset let bo od tega, in vsa ta leta je ostala njegova postelja postлана, kakor da se mora zdaj pa zdaj vrniti.

Nato je postal Lojz gospodar. Njeno mesto je zavzela mlada gospodinja. V stari zibelki so spet ležali mladi Devetaki: Mimika in Lenika.

Kaj počne Lenika v mariborski šoli? Ji pače na um. Dobro ji gre, saj ni že ves

dobro založen z dobrim sortnim in mešanim vinom. Ocenjeno bo vino en dan pred razstavo. Oni, ki hočejo vino razstaviti, naj to prijavi do 3. marca, vzorce pa pošljejo do 6. marca, in sicer od vsake vrste po tri buteljke. Kupci in vsi drugi interesenti se vabijo k obilnemu obisku te prireditve! Otvoritev bo ob 9. zaključek ob 20. uri.

— Naša produkcija zlata. Po uradnih podatkih je znašala lani produkcija zlata v jugoslovenskih rudnikih 753 kg (prejšnje leto 685 kg). Iz sirovega bakra pa so pridobili 1970 kg zlata (prejšnje leto 1930). Skupaj je znašala naša produkcija zlata v lanskem letu 2723 kg, to je za 108 kg več kakor v prejšnjem letu. Gibanje naše produkcije zlata je bilo zadnja leta naslednje:

1934.	1175 kg
1935.	2445 »
1936.	2615 »
1937.	2723 »

Vrednost celotne lanske produkcije zlata je znašala po odkupni ceni Narodne banke okrog 136 milijonov dinarjev.

— V decembru so narasle vloge pri 15 slovenskih hranilnicah za 6,377.080 dinarjev. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so znašale 31. decembra vloge pri 29 slovenskih hranilnicah 1.005,391.520 dinarjev. Od tega odpade na vloge na knjižice 603 milijone, na tekoče račune čez 402 mi-

teden nič pisala. Če otroci ne potrebujejo pomoči, pozabijo kaj kmalu dom in svoje drage. Tudi Mimike se spomni, Petrinka, Lojza, ki mora biti že visoko v planini, — in Franceta.

Vse to se mota v njej v tej bridki uri, da se ji kar same od sebe vlivajo solze po nagrbančenem in velem licu. To jo zbudi iz njenih premišljevanj: Vse bo treba spraviti na varno, ko se vrne Liza s pomočjo. Da bi že le mogli kmalu začeti. To čakanje brez dela je vendar nekaj neznosnega... Spet hodi nemirnapo hiši in molči: »... temveč reši nas vsega hudega!« Prav na glas izreče to prošnjo.

Saj vendar ni treba čakati Lize, pomisli zdajci! Če že ve, da je domačija v hudi nevarnosti, potem mora tudi vedeti, da rase nevarnost od minute do minute. Čemu torej čaka?

Tegobna misel, da bo treba domačijo zapustiti, ji hudo stiska srce. Toda zdaj ne sme misliti nase in na svojo srčno bol, temveč na domačijo, kako jo rešiti: Lojz zgoraj, ona spodaj!

Takoj se oprime dela. Čeprav trepečejo njene roke in so trudne in žalostne oči skoraj slepe od joka, vendar ve, kje je treba poprijeti. Venkaj v silen naliiv stopi, da ukaže deklam v hlevu in na skednju.

»Živina mora najprej iz hleva!« pravi in pokaže z roko ven na pot, ki drži poševno dol v vas. Tukaj bo najmanj nevarno. Sama stopi k živini in ji privoščiči nekaj besed. Pod ostreškom stoji in gleda, kako izginja rep, za repom v sivi megl. V tem že privede Liza štiri vaščane. Zahvali se jim za pomoč mati in že ukazuje:

Hjona. V primeru s prejšnjim mesecem so torej narasle vloge na knjižice za skoro tri milijone, vloge v tekočem računu za 3 in pol milijona, skupno torej za skoro 6 in pol milijona dinarjev. Posebej je treba poudariti, da v teh številkah niso vštete obresti za leto 1937., ki se bodo izkazale šele v poznejših izkazih. Prirastek pri vlogah na knjižice izkazuje 13, pri vlogah v tekočem računu tudi 13 (od 20 hranilnic, ki imajo tekoče račune), pri vseh vlogah celo 15 hranilnic, torej večina. Število vlagateljev na knjižice je naraslo pri 7, število imetnikov tekočega računa pri 13, število obojih vlagateljev pri 6 hranilnicah. Znaša pa 135.506. Od leta 1931 se še ni zgodilo v nobenem mesecu, da bi bile narasle vloge nele v celoti, temveč tudi pri vsaki izmed obeh skupin vlog. To je lep dokaz o vračajočem se zaupanju vlagateljev v hranilnice in v denarne zavode. Ugodno je vplivalo na dotok novih vlog prizadevanje Narodne banke in Poštne hranilnice za oživiljenje denarnih zavodov s pomočjo zadevnih posojil, ker vidijo vlagatelji, da imajo zdaj denarni zavodi zaslombo pri omenjenih zavodih, ki sta jim priskočila na pomoč.

— Naša država začne plačevati dolgove v tujini. Ob koncu lanskega leta je odšlo v Pariz zastopstvo našega finančnega ministrstva in se pogajalo s francoskimi upniki glede plačevanja našega državnega dolga. Zastopstvo je v Parizu doseglo sporazum, ki je bil 15. januarja podpisan v Parizu. Ta sporazum mora podpisati še predsednik Združenja upnikov najkasneje do 1. marca. Z enakim sporazumom bo urejeno vprašanje plačevanja naših dolgov tudi z angleškim in švicarskim upnikom.

D O P I S I

BRASLOVČE. V nedeljo 23. januarja je imel naš Sokol svoj redni letni zbor, ki ga je vodil starosta br. Omladič Pepi. V uvodu je br. starosta pozdravil navzočne brate in sestre ter se spomnil umrlega predsednika bratske češkoslovaške republike Masaryka. Poročila posameznih društvenih činiteljev so pokazala, da društvo kljub nepovoljnemu razmeram vztraja deluje. Posebno je bilo razveseljivo poročilo sestre blagajničarke, ki nam je povedala, da se je društvo gmotno tako opomoglo, da se je dolg na do-

mu znatno znižal. V poročilu nadzornega odbora, ki ga je podal br. dr. Lovšin Janez, je bila upravi izrečena razrešnica. Pri volitvah je bila soglasno izvoljena nastopna uprava: starosta Omladič Pepi, namestnik staroste Rössner Viktor, načelnik Toplak Juro, I. podnačelnik Karničnik Riko, II. podnačelnik Fonda Albert, načelnica Maršič Olga, I. podnačelnica Malinger Katra, II. podnačelnica Rovšnik Micika, tajnica Rajner Metka, prosvetar Omladič Tone, blagajničarka Počaj Nežika, gospodar Robek Franc, statističarka Urbas Franja, knjižničarka Uratnik Milla, člani uprave bratje dr. Lovšin Janez, Lušin Lojze, Maršič Karel, Maršič Rihard, Turk Anton, Omladič Albin, dr. Sočavec Valentin, Savinec Polde, Fonda Anton, Rojnik Franc, Pauer Bogomila in Sketelj Alba.

DOBOVA. Pred kratkim se je poročil g. Štrbulc Franc iz Sel z gđ. Kosovo Pepco iz Mihalovcev. G. Štrbulc se je udeleževal pri raznih društvih, kakor pri Sokolu, Rdečem križu, pri Društvu kmečkih fantov in deklet, kjer je bil tudi dalj časa predsednik. Upamo, da nam bo ostal še za naprej zvest tovariš. Na svatbeni svečanosti navzočni podpredsednik dobovske občinske organizacije Rdečega križa g. Toporišič Franc iz Sel je imel lep govor o pomenu Rdečega križa in je zbral 80 dinarjev za sklad za prvo pomoč pri dobovskem Rdečem križu.

MOŠNJE. V nedeljo 30. januarja je bil v šoli redni občni zbor gasilske čete, ki se je končal v popolnem redu in miru. Kakor je znano, je bila pred dvema mesecema razrešena vzorno delujoča uprava čete s predsednikom g. Gogalo na čelu. Postavljena je bila začasna uprava s predsednikom g. Rešem, ki je izvrševala najnujnejše posle. Zbor je vodil kot predsednik g. Reš, ki je podal poročilo. Vsak posamezni gasilec, ki je bil navzočen na zboru, je lahko sam ugotovil, da je bilo delo razrešene uprave pod zaslužnim predsednikom g. Gogalo pošteno. Ob zaključku so sledile volitve, pri katerih je dobil g. Gogala s svojim odborom popolno zadoščenje s ponovno izvolitvijo. Prepričani smo, da se bo delo naše gasilske čete v bodoče še bolj izpopolnilo.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. V nedeljo 13. t. m. ob pol 8. (po rani maši) bo v šoli predavanje o zgodovini časopisa in njegovem pomenu in vplivu. Predaval bo v imenu ZKD iz Maribora novinar g. Ivan Grešak. Vstop k temu zanimivemu predavanju bo vsakomur prost in vas k udeležbi vpljudno

vabi Društvo kmečkih fantov in deklet in »Lipa«. — V nedeljo 30. januarja je imelo Izobraževalno društvo »Lipa« ob častni udeležbi članov svoj 36. redni občni zbor, ki je bil nov dokaz strnjivosti vseh naprednih vrst pri delu za prosvetni dvig naše okolice, ki ga »Lipa« s svojo knjižnico in dramskim udejstvovanjem ne oziraje se na stavišene ovire vrši že četrto desetletje. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvideti, da je bilo delo v pretekli poslovni dobi zelo živahno, saj je bilo pet javnih prireditvev, sedem sej, število knjig v knjižnici se je povečalo, dvignilo se je premoženje društva, pa tudi število članov je poraslo. Pri volitvah je bil soglasno z majhnimi dopolnitvami izvoljen prejšnji odbor, ki ga sestavljajo: predsednik Jožko Tomažič, podpredsednik Franc Rizman, tajnik Vinko Lukman, blagajnik Jakob Munda, odborniki Franjo Puklavec, Ivan Šešek, Jože Hlebec in Ignac Zadravec, knjižničar Ludvik Lukman, pevovodja Srečko Stanič in oskrbnik odra Branko Zabavnik. Članarina ostane nadalje 5 Din letno. Kakor so se naši praedje zbirali pod vaško lipó, ki jim je bila nekak vaški parlament, tako se mi zbirajmo ob naši »Lipi« k složnemu in nesebičnemu delu za blagor vseh. Veje »Lipe« so mogočne in pod nje so vabljeni vsi, ki so iskrenega srca in dobrih namenov!

STOPIČE (Smrtna kosa). Dne 22. januarja je umrl naš župnik g. France Žitnik. Kako je bil priljubljen, je pokazal pogreb. Pred odprtim grobom se je poslovil od ranjkega župnik g. Brulc z ganljivimi besedami, pri katerih ni ostalo nobeno oko suho. Pred 20 leti je nastopil rajni kot župnik svojo službo v župniji Stopičah. Bil je dober in blag dušni pastir, da ga je vzljubila vsa župnija. Imel je željo, da bi se postavil spomenik v svetovni vojni padlim župljanom. Žal se mu ta želja ni izpolnila, ker ga je prehitro poklical Bog k sebi. Med nami bo rajnkemu župniku ohranjen lep spomin! F. P.

VITAN. Prostovoljna gasilska četa Vitana sporoča, da priredi veliko tombolo 6. junija (na binkoštni ponedeljek), zato prosi razna bližnja društva, da na ta dan ne določajo svojih prireditvev.

DEKLE SAMICA NE BO OSTALA, ČE »ŽENO IN DOM« BO PRIDNO BRALA.

Zenski časopis »Žena in dom« stane četrletno 12, s prilogo vred pa 18 dinarjev. Naročite ga pri upravi: Ljubljana 108/D.

»Začnimo v sobah, in sicer je treba spraviti najprej postelje!« Liza zdajci glasno zaplaka. Mati pa jo zavrne:

»Bodi vendar pametna, Liza, in ne cmeri se! Zgrabi, zgrabi za delo! Za mene staro žensko je težavno to delo!«

Naglo izpraznjujejo postelje in nalagajo na voz pred hišo. Velika plahta, ki jo je Lojz kupil ob prevratu od vojaštva, varuje pohištvo dežja. Pametnega vola zaprežejo in že hrešči železna coklja po slabem kolovozu. Na drugi voz naložijo reči, ki jim toliko ne škodi mokrota. Tako se je izpraznila hiša, da ni skoraj kaj pomembnejšega ostalo v njej. Šele, ko je zadnja reč na vozu, zapusti mati hišo. Opotekaje se stopa po cesti; zdaj pa zdaj obstane in se ozre nazaj na hišo in si briše solze. Kako dolgo je trajalo izpraznjevanje hiše, ni nihče pazil. Toda moralo je že precej časa preteči, saj je prišla žalostna novica med tem že v Luče do tete Petrinke in Mimike. Nič nista pomislili ženski! Kakršni sta bili, sta hiteli na pomoč domačemu domu. Nobena ne gleda, kam stopi. Strah žene ženski naprej, da že kar poletavata. Po poti srečavata ljudi, ki vedo povedati, da je Devetakovina že izpraznjena. Ko prideta v vas, izvesta, da sta pohištvo in živina že na varnem pri Herletu in sosedih.

Toda kaj pomenijo mrtve reči, če so ljudje v nevarnosti! Vsa preplašena vprašuje Mimika ženske:

»Kje je oče?... Kje babica?«

Ženske povedo, da je oče z drugimi vred gori v planini. Huda nevarnost preti, toda nemara pojde vse mimo. Babica pa je že na poti proti vasi.

Mar je sploh bil kdaj spor med Mimiko in

očetom? To nima več nobenega pomena! Kaj je ni zavrnil, ko je stala v najhujši stiski pred njim?... Zares, storil je to! Kako majcena pa je bila njena takratna stiska proti tej, ki je zadela zdaj očeta!

Petrinka obstane in kar ne more naprej, tako je prej tekla z Mimiko: »Saj nisem več tako mlada kakor ti!« vzklikne in si položi roko na razbijajoče srce.

»Jaz pa moram naprej, teta! Morda bom še morala pomagati očetu in stari mami!« vzklikne Mimika.

Hiša je izpraznjena! Oče v nevarnosti, babica sama v tem neurju na poti! Kakor neurje zunaj, tako se podijo te misli po Mimikinji glavi. Težko sope, srce ji razbija v prsih, toda naprej, samo naprej! Morda še ni prepozno za pomoč! Ostro bolečino začuti v svojem drobovju, ki skriva mlado življenje. Toda zdaj ne sme opustiti! Zobe stisne in hiti naprej...

Brez dežnika, samo v gosto ogrtavko zavita je odhitela Mimika s tetinega doma. Zdjaj ji tolčejo, ko hiti po cesti dalje, premočena krila po mešah in kolenih.

Dežuje, dežuje. V tem enakomernem nalu sreča Mimika babico. Vsa izmučena, vendar skoro brezskrbna — tako neobčutiljivo so jo napravile tegobe zadnjega časa — stopa po cesti, na obrazu lahek, truden nasmeh, ko zagleda pred seboj Mimiko in vidi vso njeno bolno skrb.

»Kje so oče, mama?« vzklikne Mimika, privleče svoje mlado telo k telesu svoje stare matere in ve samo eno: da mora jokati.

»Kaj pa ti je vendar? jo miri babica.

»Ali se je očetu kaj pripetilo?... Kje so?« ihti Mimika.

»Oče je gori v planini na varnem! Toda naša hiša, veš, naša hiša...«

Sredi besede ji zadrigne jok grlo. Kakor bi iskala pomoči pri dekletu, mu položi roke okoli vratu. Šele čez čas, ko se malce pomiri, zaduha globlje:

»Pri meni ostani, Mimika! Gori tako ne moreš ničesar pomagati! Še v napoto bi bila možkim! Kaj bo s hišo, pa sam Bog ve!«

Tako stopata obe, stara in mlada Devetakovka skupaj po cesti. Druga drugo držita in podpirata, dokler ne srečata Petrinke. Trije Devetakovi rodovi grede v treh ženskah v negotovost tistega, kar skriva usoda. S težkim srcem grede...

K Herletu prišedši vidijo ženske, da so spravili vso opravo v veliko posebno sobo, kjer v letošnjem deževju ni tujcev. Ko se za silo preoblečejo, se oglasi spet skrb: kje bo sta dobila stanovanje mati in Lojz, če pride do najhujšega. Babica vpraša to na glas, čeprav bi si sama lahko odgovorila, da je zanj dovolj prostora pri njeni hčerki Petrinke. Toda tega noče naravnost reči. Stari ljudje so že takšni: treba jih je prositi in jim prigovarjati, jim naravnost ponuditi, kar jim je tako in tako na razpolago. Petrinka to dobro ve, zato se hitro oglasi:

»Kako le morete kaj takega vpraševati, K meni pojmeta v Luče!... Vsi imamo dovolj prostora in ne bo nobenemu pretesno!«

Mati hvaležno pogleda svojo hčerko. Ponudbo sprejme toda vedno še upa, da ne bo treba:

»Bog daj, da nam še hiša ostane!«

Seveda upajo vsi to, ko sedijo in čakajo poročil s planine. Toda teh ni in jih noče biti!

(Dalje.)

Rudarji za izpremembo pravilnika bratovskih skladnic

Delavska strokovna društva rudarjev so se nedavno posvetovala o novih pravilih za bratovske skladnice in so po temeljiti razpravi soglasno ugotovila:

Razne govorice in tudi časopisna poročila, da je bilo besedilo izpremenjenih pravil bratovske skladnice sprejeto soglasno, so brez podlage. Zastopniki delavstva in Delavske zbornice so bili najodločneje nastopili proti poslabšanju določb glede varovanja članstva in postopanja z nezgodniki ter zahtevali, da morajo ostati dosežane pravice neokrnjene.

Nadalje je bilo sklenjeno, da naj se čimprej izvrši posredovanje pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje s prošnjo,

da s finančnim zakonom za leto 1938./39. popravi krivico, ki se je zgodila rudarskemu delavstvu. V to svrhu naj se vnese v finančni zakon odredba s primernim besedilom, ki bi razveljavila neugodne določbe. Za nameščenice bratovskih skladnic naj se s potrebnimi odredbami zagotovi obvarovanje vseh doslej pridobljenih pravic tako glede plač, položaja kakor pokojnin.

Strokovna društva so pooblastila načelstvo II. skupine rudarske zadruga naj zastopa pri tem posredovanju tudi strokovna društva. Delavska zbornica pa bo podprla to posredovanje s pismenimi vlogami na ministrstvo za gozdove in rudnike in druga odločilna mesta.

Domače novosti

* Grški princ Nikolaj je umrl. V torek zjutraj je preminil v Atenah grški princ Nikolaj, oče Nj. Vis. kneginje Olge, soproge Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, in stric sedanjega grškega kralja Jurija II. Princ Nikolaj se ni zanimal le za svoj vojaški poklic, temveč tudi v veliki meri za umetnost. Bil je sam nadarjen slikar in je svoje slike večkrat razstavil. Zaradi smrti princa Nikolaja bo naš dvor žaloval tri tedne.

* Posvet glavnega odbora JNS v Beogradu je bil v ponedeljek. Udeležili so se ga poleg predsednika g. Petra Živkovića in tajnika g. dr. Kramerja tudi vsi senatorji in narodni poslanci JNS. Razpravljali so o političnem položaju in o organizacijskih zadevah. Poročila o razvoju stranke organizacije so bila z odobranjem sprejeta.

* Nacionalna mladina v Koških se je organizirala. V nedeljo popoldne je bil v Velejevi gostilni v Koških pri Mariboru ustanovni občni zbor omladine Jugoslovenske nacionalne stranke, ki so se ga udeležili tudi podpredsednik banovinskega odbora dr. Gorišek ml., zaslužni bivši košaški župan Cerinšek in zastopnik sreskega odbora JNS v Mariboru Spindler. Pri volitvah je bil izvoljen tale odbor: predsednik Žiger Viktor, pod-

predsednik Rumpf Anton, tajnik Filipič Jože, blagajnik Brumenc Alojzij; odborniki: Filipič Ferdo, Polajnar Karel, Rumpf Ivan in Felser Franc. Po volitvah so izpregovorili še podpredsednik banovinskega odbora omladine JNS dr. Gorišek ml., Spindler v imenu sreskega odbora JNS v Mariboru, Cerinšek kot predsednik pripravljalnega odbora in Grešak v imenu odbora omladine JNS za mesto Maribor. Ob zaključku je predsednik Žiger pozval navzočne košaške omladince k vztrajnemu delu. Občni zbor je živo izprical nacionalno zavest košaške mladine.

* Tudi nacionalna mladina Selške doline si je ustanovila organizacijo. Predzadnje nedeljo je bil ustanovni občni zbor krajevne organizacije omladine JNS za občino Selce nad Skofjo Loko. Obsežne prostore Šilbarjeve gostilne so napolnili nacionalni omladinci iz Selc, Železnikov Dražgoš, Dolenje vasi in drugih krajev. Nekaj zastopnikov je prišlo tudi iz Skofje in Stare Loke s Hafnerjem na čelu. Zborovanje je otvoril in vodil Peter Šmid mlajši, ki je kot član banovinskega odbora podal kratek pregled mladinskega nacionalnega gibanja. Za njem je izročil pozdrave sreskega odbora JNS za Skofjo Loko Kavčič. Idejno pa je razpravil o mladinskem gibanju tajnik banovinskega odbora omladine JNS v Mariboru. Pri volitvah so bili izvoljeni za predsednika Peter Šmid ml. za odbornike Sroščak Anton, Ambrožič Aloj-

zij, Brtoncelj Janez in Leben Anton, za revizorja Bergant Jože in Habjan Janko. Sklepi so politično poročilo Milana Mravljeta, kateremu so sledili vsi z največjo pozornostjo. Preden je končal, pa je zastopnik oblastva občni zbor razpustil.

* 50.000 nemških delavcev pride na naš Jadran. Tuji listi pišejo o sklepu nemške delovne fronte, ki hoče poslati letos na naš Jadran 50.000 nemških delavcev na plačan poletni dopust. Pravi, da bodo začeli nemški delavci prihajati z nemškimi parniki že v marcu, in sicer po 6000 mesečno. Obiskali bodo razne kraje od Sušaka do Kotora in bodo v Jugoslaviji ostali dva do tri tedne.

* Kvadratni meter stavbišča po 32.500 Din. Neka dežnikarska delavnica v Sarajevu je bila nedavno prodana rodbini Hademovičevih za 20.000 dinarjev. Hademovičevi pa niso imeli hišice dolgo v lasti in so jo že prodali naprej in sicer za 130.000 dinarjev. To se pravi, da je bil plačan kvadratni meter stavbnega zemljišča po 32.500 dinarjev. To je najvišja cena, ki je bila doslej dosežena za stavbišče v vsej Jugoslaviji, saj se je nedavno celo v strogem središču Beograda plačal kvadratni meter le po 20.000 dinarjev, a v Zagrebu kvadratni seženj po 21.000 dinarjev.

* Severni sij bomo baje spet videli. Angleški in nemški zvezdoslovci napovedujejo, da se bo 22. t. m. severni sij ponovil. Če bo prav tako močan kakor pred dnevi, zadevna vest ne pove.

* Se po nižanih cenah. Na prošnjo nekaterih ljubiteljev lepe knjige še lahko dobe naročniki roman »Dva človeka« po nižani ceni, in sicer mehko vezano knjigo po 15 Din (namesto po 24 Din) in v platno vezano po 25 Din (namesto po 34 Din). Pišite po položnico. Ne zamudite priložnosti nabave tako lepe knjige (365 strani) za tako nizko ceno!

* Zlata poroka. Na Stanovskem sta te dni zakonca 78letni Peter Bohak in njegova 70letna žena Marija obhajala zlato poroko. Slavljenca sta za svoja leta še čvrsta. Zaradi svoje dobrotljivosti in gostoljubnosti sta čislana po širni okolici. V vsem dolgem zakonskem življenju je vladala med slavljenca ma najlepša sloga. Rodilo se jima je 11 otrok, izmed katerih živi danes še sedem. Srečna zakonca sta se peljala k zlati poroki z avtom, menda prvič v svojem življenju. V cerkvi je svečanemu obredu prisostvovalo mnogo ljudi. Želimo jima še mnogo let zdravja in zadovoljstva.

Frank Ernest:

Neznanka s tančico

Kriminalni roman.

»Počakaj malo!« Rdeči Ike si je zamišljeno podprl z rokami glavo. »Na mene pride samo tretjina, a bom moral vse delo storiti sam. Veš kaj, četrtina te tretjine bo tvoja. Stal boš samo na straži in budno pazil.

»Vrag s teboj! Silno si skop!« je rekel Fred. »Kdo pa bo še sodeloval?«

»To te nič ne briga. Reci, ali hočeš ali ne?«

»No, velja,« je dejal Fred.

XIV. POGLAVJE

Dogovor med sirom Ralfom Fairfieldom in Heldonom Foyleom je začel donášati sledove. Tri dni zaporedno je izšel v dnevniku »Telegraphu« nastopni oglas: »R. G. se prosi, da se javi R. F. Zelo v skrbeh.«

»Da se skriva v Londonu, je tako rekoč gotovo,« je rekel Foyle v nekem pogovoru s Fairfieldom. »Toda to je preveliko področje, da bi si mogli predstavljati, kod se potika. Nimamo prav nikakih sledi za njim.«

Foyle je vzel v roko papir in napisal vse, kar se je dognalo med zasledovanjem in dejal na koncu: »Grell mora vedeti, kdo je morilec, in če primemo Grella, bomo od njega tudi izvedeli ime morilca.«

»Ze, ze,« je odvrnil Fairfield. »Mislim pa, da Grell ni imel z umorom nikakega opravka. Da se skriva, so morda krive posebne okoliščine in je verjetno, da bo znal svoje zadržanje na zadovoljiv način pojasniti.«

»Imate prav. V tem primeru imamo, ka-

kor veste, prstne odtiske. Ti ne lažejo. Kakor hitro dobimo pravega moža, pa naj bo to Grell ali kdo drugi, se bodo končali vsi dvomi.«

»Bodite pozdravljeni,« se je poslovil Fairfield in zapustil sobo. Prav ko se je oglašil telefon.

Po kratkem pogovoru je dal Foyle poklicati nadzornika Greena in mu rekel: »Fred, Holandec, misli, da je nekaj odkril. Pričakuje vas v Lyonsovi čajarni na obrežju. Pojdite takoj tja. Mislim sicer, da vas ne bo nalagal, vendar mu ne dajte denarja prej, dokler se ne prepričate o resničnosti njegovih izjav.«

Green je pozdravil in šel. Foyle pa se je poglobil v poročilo o ponarejalcih kovanega denarja v Kensingtonu. Čez dobro uro se je Green vrnil.

»Tokrat ste zadeli pravo,« je začel Green zmagovalno. »Kakor kaže, jim manjka denarja, zakaj nagovorili so rdečega Ikeja, naj vplomi v Grellovo hišo in odnese, kar je kaj vredno. Ike je prosil Freda za sodelovanje.«

Foyle je lahko zažvižgal. »Sedite in obrazložite mi podrobneje vso zadevo,« je rekel.

»Je že vse dogovorjeno. Ike pojde nocoj ob dvajseti uri z Grellovimi ključi v hišo, med tem pa bo stal Fred na straži.«

»Najbrž bo med tem pazil še kdo na Freda. Kdo je nagovoril Ikeja k temu?«

»Tega Ike noče izdati. Fred je dejal, da je

Ike na to vprašanje molčal ko gluhec. Nekaj nam bo že povedal, ko ga primemo.«

»Ne vem,« je podvomil Foyle. »Za to zadevo je več, kakor mislimo. Vsekako bomo okoličo hiše zastražili. Mislim, da pojedem zvečer sam tjakaj. Vi tudi lahko pridete tjakaj okoli poldvajsete ure. Morda bomo ujeli v past večjo divjačino, kakor jo pričakujemo.«

Bil je neprijeten, meglen večer, ko sta Foyle in Green po obhodu, ki sta ga napravila vsak zase, stopila pred nekim hotelom v avto.

»Straža bo morala biti bliže hiši, kakor sem jo sprva nameraval imeti,« je dejal Foyle. »Ali imate duplikatni ključ s seboj?«

»Da,« je odvrnil Green in se potkal po žepu. »Če vas ne bom videl, ko ga bomo prijeli, ali naj ga aretiram zaradi vloma?«

»Seveda. Zdaj pa naprej. Čez četrto ure bo dvajset.«

Avto se je peljal počasi proti Grosvenorskemu trgu. Kakih trideset korakov za prostorom, kjer si je Fred pravkar prižgal cigareto, je avto nenadno obstal. Sofer je skočil iz vozila in je začel na videz nejevoljno brskati po notranjosti voza. Green se je udobno naslonil v sedežu in uprl oči v Grellovo hišo. Med tem pa se je Foyle iz previdnosti, da bi ga nihče ne opazil, umaknil v hotel. Pa ni dolgo ostal v hotelu. Že deset minut po dvajseti uri je hitro prikoral na trg. Na oglu ga je nagovoril delavec v zašepani obleki in ga poprosil za ogenj za pipo.

»Rdeči Ike je tu,« je zašepetal delavec. »Sicer pa ni daleč naokoli nikogar razen Freda.

* »Zvončkova« druga (februarska) številka s pestro, zanimivo vsebino in mnogimi lepimi slikami je izšla. Starši in vzgojitelji, naročajte »Zvonček« svoji deci! Prijavite se upravi »Zvončka«, Ljubljana, Krakovski nasip 22., ali pa Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

* Silna burja je divjala predzadnjo soboto ponekod po Stajerskem. Na Pragerskem je podrla skladišče za seno, last Steinklauberjeve opekarnice. Na Vrhlogu pri Slovenski Bistrici pa je burja podrla posestniku Juriju Mlakarju še skoraj nov kozolec. Tudi po sadovnjakih in gozdovih je burja napravila mnogo škode.

* »Zvonček«, ilustrirani mladinski mesečnik, je namenjen domači deci in našim zamejčkom in izseljenčkom po vsem svetu. Prijatelji slovenske mladine, podpirajte plemenito narodno-obrambno akcijo »Zvončka« in darujte v »Zvončkov« sklad, da bo čim več otrok onstran naših mej brezplačno prejelo »Zvonček« in se po njem duhovno vezalo s svojo domovino!

* Mačji materi prodajajo njene živali. V Osijeku preživlja svoja stara leta zapuščena stara baronica Pavlina Vesela, ki je imela nekdanj na svoji pristavi in pozneje tudi v svoji hiši v mestu nenavaden živalski vrt. V enem delu hiše so bile kar v sobah nameščene trume mačk, v drugem delu hiše pa psi. V posebnem poslopju na dvorišču je imela starka tudi leva in še nekatere druge živali. Čudaška starka je sosedom s svojim zverinjkom delala dosti neprilik. Konjederici so ji odpeljali že večino psov in mačk, lev in še nekatere druge živali pa so bile zdaj na dražbi, ki je že tretjič potekla brez uspeha, ker jih nihče noče kupiti. Čudaška starka je zadolžena pri vseh osijeških trgovcih. Znana je pod imenom mačja mati.

* Mladeničji rekrutli Oni, ki ste potrjeni ali skrajšane roka službe čimprejnjega vstopa v kader ali odložitve službe v kadru informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila daje za malenkostno plačilo konsekcionalna pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

* Mati in sin na mrtvaškem odru. Nedavno je v tvornici »Šeširju« v Škofji Loki zadela kap delavca Janeza Lavrinca. Bil je takoj mrtev. Prepeljali so ga na njegov dom v

Puštalu, kjer pa je umirala njegova 82-letna mati Marija Lavrinčeva. Janeza so takoj položili na mrtvaški oder, kmalu pa se mu je pridružila še mati. Lavrinca zapuščata vdova in devet otrok. Bodi jima blag spomin!

* Smrtna nesreča pri kopanju peska. Na Igu se je pripetila huda nesreča. V kamnolomu so delavci kopali gramoz in pesek. Med delavci je bil tudi 23 letni posestnikov sin Anton Strukelj. Velika plast gramoz se je naenkrat vsula na delavce. Drugi delavci so se rešili, pod plazom pa je obežal nezavesten Strukelj. V ljubljanski bolnišnici, kamor so ga prepeljali, je Strukelj kmalu izdihnil.

* Domov se je vrnil umret. Na litijskem pokopališču so pokopali 73 letnega železniškega upokojenca g. Antona Černeta. Zadnje tedne je nekaj bolehal, zato se je odpravil zavoljo izpremembe zraka k svoji hčerki ge. Leganovi, soprogi postajnega načelnika v Lekeniku na Hrvaškem. Pa se je možu bolezen poslabšala. Ko je izpovedal zdravnik, da so mu ure štete, si je zaželel g. Černe, da bi rad počival na litijskem pokopališču. Brž so ga naložili na avto in prepeljali po dolgi poti v ljubljeno Zasavje. Po povratku domov je živel še nekaj ur, nato pa je izdihnil. Pokojnik je bil priljubljen zaradi vedrega značaja. Blag mu spomin!

* Trikrat pogorel. V Andrejih pri Sv. Antonu v Slov. goricah je pogorelo novo gospodarsko poslopje Čuša Martina. Sumi se, da je bil požar podtaknjen. Zanimivo je, da je ta posestnik v kratkem že trikrat pogorel. Škoda je le delno poravnana z zavarovalnico.

* Ogenj je uničil zgodovinsko znameniti knežji dvorec v mestu Rabu. Dne 1. t. m. zvečer je nastal v mestu Rabu na otoku Rabu hud požar, katerega žrtev je postal zgodovinsko znameniti knežji dvor, ki je pogorel do tal. Požar se je razširil s tako naglico, da je bila zaradi močnega vetra nevarnost, da ne bo zajel vsega mesteca. Izprazniti so morali vse bližnje hiše in tudi občinsko poslopje. Senjski gasilci pa so s požrtvovalnim trudom omejili požar in preprečili še večjo nesrečo.

* Otrok je živ zgorel. Pri Sv. Antonu v Slov. goricah se je pripetila huda nesreča. Dveletnemu Vladimiru Vrbaniču se je v odsotnosti staršev vnela oblečka pri štedilniku. Ko sta se oče in mati vrnili domov, sta našla v kuhinji zogleleno trupelce svojega sinčka.

* 60 letna vdova se je utopila. Nedavno so v Cerknici domači pogrešili sorodnico Donatovo Antonijo, 60 let staro vdovo, ki je od moževe smrti živelja pri svojih sorodnikih. Bila je povsod priljubljena zaradi svoje poštenosti in vestnosti. Zadnje čase pa je začela čedalje bolj hoditi v cerkev in je hkratu kazala znake duševne zmedenosti. Vendar nihče ni mislil, da je zaveda tako resnega značaja. Ko je usodnega dne izginila, so jo šli iskat. Našli so jo utopljeno v strugi cerkniškega potoka. Utopljenka je imela glavo v vodi, z roko pa se je krčevito oprijemala vej.

* Pri Kanalu so naleteli na zemske ostanke neznanega padlega vojaka. Ob kosteh so bili še kosi stare avstrijske uniforme. Oblastva so dala kosti lepo spraviti in jih prepeljati na vojaško pokopališče v Oslaviji.

* Smrtna nesreča. Pri razkladanju hlodov na Mihaela Tomšiča žagi na Vrhniki se je smrtno ponesrečil Ivan Grabeljšek, star 59 let. Težek hlod se je zavalil nanj in mu strl prsni koš. Rajnki zapuščata ženo in že dorasla sina in hčerko.

* Smrtna žrtev vrelega krova. V Hrastovcu v Halozah imata kočarja Veselič in njegova žena Marija hišico. Mož je že dalje časa bolan in mora ležati v postelji, žena pa hodi na delo, da skrbi za štiri otroke in bolnega moža. Nedavno je žena kakor običajno šla od doma ter pustila doma otroke. Na štedilniku pa je bil velik lonc vrelega krova, ki ga je 4letna hčerka po nesrečnem naključju vrgla na tla in se je krop razlil po enoletni sestrici Tončki in jo hudo opekel. Stareši otroci so hiteli po sosedo, ki so hudo opečeno deklico zapeljali v bolnišnico. Ves trud zdravnikov pa je bil zaman in je otrok kmalu umrl.

* 70 letni starček je umoril 64 letno staro. Grd zločin se je pripetil v Trstu v župniji Sv. Jakoba. Nedaleč od bivše šole sv. Cirila in Metoda je 70 let stari Maksimilijan Segec napadel 64-letno sorodnico Viktorijo Marušičevo. Med pretepanjem je starček nenadno potegnil izpod jopiča dolg nož in ga večkrat zasalil v Marušičevo, ki se je zgrudila na tla in je kmalu izdihnila. Morilec se je potem spustil v divji beg po ulicah. Policija je beguncu zastavila cesto, ga prišla ter ga odvedla v policijske zapore. Tamkaj so ugotovili, da je bil morilec že večkrat v bolnišnici za duševne bolezni in da se mu je spet zbledlo. Poslali so ga v bolnišnico, kjer ga bodo še opazovali.

Stražnik, ki je na obhodu, je stopil tesno mimo Ikeja.

Užigalica je ugasnila in padla na tla. Foyle je nadaljeval svojo pot, a delavec je stopil na drugo stran. Zdaj je pohitel Green, ki mu je sledil šofer, v Grellovo hišo. Nekaj trenutkov zatem se je približal Foyle in zapazil skozi meglo nerazločne obrise stražniške uniforme. Mož je plašno gledal skozi vrata.

»No, ali ste tu na svojem okolišnem obhodu?« je vprašal Foyle, ki je bil hitro stopil k njemu.

Stražnik se je komaj vidno zganil in odvrnil: »Mislim... Mislim, da tile nimajo nikakega opravka tukaj. Moram...«

Toda že je Foyle z železnim prijemom zgrabil stražnika za desnico in v naslednji sekundi je stopil na drugo stran delavca ter prijel stražnika še za levico.

»Če se boste še kdaj preoblekli v stražnika, pazite na to, da si boste nadeli na ovrtnik prave okolišne črke, dragi sinko.« ga je nahrulil Foyle. »Ta okoliš ima črko B, ne pa M. Aretirani ste zaradi poizkušene vloma. Naprej! Gospod Smithers, spraviva ga v avto.«

Aretiranec je kakor omamljen brez odpora stopil v vozilo, kjer ga je Foyle iz previdnosti uklenil. V tistem trenutku se je pojavil tudi že Green z rdečim Ikejem, ki ga je bil zasačil v jedilnici. Ike se je obnašal, kakor se često obnašajo stari tatiči, kadar jih spet zasačijo. Smejal se je in šalil. Foyle ga je mirno poslušal, ko je klepetal, ker je upal, da bo v svoji klepetavosti kaj izblebetal. Na policijski stražnici so lažnega stražnika odvedli v zapor, a klepetavega Ikeja je vzel Foyle s seboj v pisarno kriminalnega oddelka, kjer

sta Foyle in Green udobno sedla ter še Ikeju ponudila stol.

»No, Ike, ali bi vam kaj dišala kozarček žganja in cigara?« je vprašal Foyle prijazno. »Cujte, tale nameravani vlom ste pa presneto zvito organizirali, Seveda veste vi prav tako dobro kakor mi, da vas ne moremo prisiliti h kakšnim izpovedbam. Vendar pa bi nam zelo ustregli, če bi nam na primer povedali, odkod ste dobili ključke za Grellovo hišo.«

Rdeči Ike se je zvito nasmehnil. »Že vidim, da bi radi kaj izvedeli.« je rekel. »Ali me boste izpustili, če vam pomagam?«

Heldon Foyle je odločno odkimal. »Saj niste otrok, Ike! Nadzornik Green bo pri prvi razpravi zastavil za vas dobro besedo. Sicer pa se mora vse zgoditi tako, kakor je treba.«

»Pa ne, gospod načelnik!« je menil vlomilec. »Če želite, da bom govoril, mi morate obljubiti, da me izpustite.«

»Dobro!« Foyle je vstal. »Če nočete, pa nič, Green, ukrenite nadaljnje.«

Foyle je zapustil sobo in odmev njegovih korakov se je zaslislal že iz veže, ko mu je Ike zaklical: »Gospod Foyle, gospod Foyle! Pridite nazaj, povedal vam bom, kolikor vem. Pridite nazaj!«

Green se je tiho smehljaj pod brki, ko se je Foyle vrnil z negibnim obrazom, sedel za pult in vzel v roko polnilno pero.

»Da si ne boste česa napačno tolmačili.« je rekel. »Mi vam obljubljam samo to, da bomo pred sodiščem izpovedali, da ste nam v nekem drugem primeru storili usluge.«

»Vem,« je dejal Ike in skomignil z rameni. »Nisem ovaduh kakor Fred. Toda kaj želite izvedeti od mene?«

»Od koga ste dobili ključke?«

»Od možaka, ki ste ga hkratu z menoj aretirali. Pred osmimi dnevi sem sedel v neki igralnici, ko me je ta možak poklical in mi predlagal zadevo. No, vsa reč mi ni posebno ugajala, a ker je kazalo, da bo precej neslo, sem naposled pristal na predlog. Čudno je bilo pri tem, da možak ni hotel sam stati na straži. Dejal mi je, da si moram sam poiskati primerne pajdaše za stražo. No, zdaj je pa tudi sam prišel. Dogovorila sva se bila, da se sestanemo nočjo v velikih krčmi na Lemnovi cesti. Drugega ne vem.«

»O pač!« je pripomnil Foyle. »To že veste, kako se imenuje igralnica, kjer ste prvič naleteli na omenjenega možaka.«

»To ni lepo od vas, gospod Foyle,« se je branil Ike. »Tega ne smete zahtevati od mene. Res ne maram ljudi spravljati v nesrečo.«

»Nikar, Ike! Kako se imenuje igralnica?« je ponovno vprašal Foyle.

Ko je Ike z vidnim odporom imenoval igralnico, je moral še podpisati Foyleov zapisnik, nato pa ga je nadzornik Green odvedel.

Foyle si je podprl glavo z roko in se globoko zamislil. Iz razmišljanja se je zbudil šele, ko se je vrnil Green.

»Oba sta postavljena v stanje obtožencev,« je dejal ta. »Oni drugi noče ničesar izpovedati. Niti svojega imena ne izda. Menda je Američan. Odvezli smo mu prstne odtiske, vendar nismo mogli dognati njegovega imena.«

»Hm, Grel je tudi Američan.« je odvrnil Foyle. V oddeku za prstne odtiske pač menda zdaj ni nikogar? Morala si bova sama ogledati zbrani material. Če ne bova ničesar našla, bova morala vprašati za svet Pinker-

* **Otroka je povozil do smrti.** Blizu Opčin je avto povozil 9 let starega dečka Adalberta Benčino. Otroka so pobrali, ga naložili na avto in ga odpeljali v tržaško bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl. Policija je šoferja zaprla.

* **Nočni požar.** V eni izmed preteklih noči je nastal požar v gospodarskem posloplju posestnika Vavpotiča Tomaža v Moškanjcih. Da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja in na hišo, se je zahvaliti domačim gasilcem iz Moškanjcev in iz Gorišnice. Dobro se je izkazala tudi nova gasilska četa iz Zagojč s svojo novo motoriko. Na kraj nesreče sta prihitali tudi gasilski četi iz Muretin in Farmina, ki pa nista stopili v delo, ker je bil ogenj že pogašen.

* **Ker so ga dali pod kuratelo, je zažgal svoje imetje.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal 46-letni posestnik Franc Zorc iz Selc zaradi požiga. Mož je vdan pijači. Prišlo je tako daleč, da so ga postavili pod kuratelo. Upravo posestva je prevzela njegova žena, ki je tako že sosesestnica polovice premoženja. Zorca je to silno jezilo. Začel je ženo pretepati in je neprestano iskal priložnost, da bi se maščeval. Grozil je že večkrat s požigom in 23. novembra lani se je res zgodilo, da je nastal na gospodarskem posloplju požar, ki je zajel tudi hišo in vse skupaj uničil. Škoda je bila zelo velika, ker je bilo vse skupaj zavarovano le za 4000 dinarjev. Zorc je bil osumljen, da je ta požar na lastni hiši podtaknil iz maščevanja. Dasi je krivdo tajnik, so ga močno obteževale razne okolnosti in tudi priče. Obsojen je bil na eno leto in tri mesece strogega zapor.

* **Nad konjske repove so se spravili.** Zadnje dni se je pojavila v okolici Kranja družba neznanih zlikovcev, ki se je spravila na krajo konjskih repov. Najprej so se spravili pri posestniku Kozini v Čirčičah. V pozni nočni uri je Kozina zaslišal mukanje krave v hlevu, kar je seveda zbudilo njegovo pozornost. Sel je v hlev in na veliko začudenje opazil, da sta oba konja brez repov. V isti noči so tatovi obiskali v vasi skupno sedem hlevov in porezali 11 repov. Prizadeti kmetje so tatvino takoj drugega dne prijavili orožnikom. Drugi dan se je doznalo, da so v isti noči tatovi obiskali še druge vasi, in sicer so na Gorenji Savi porezali dva repa, v Stražišču tri, v Bitnjem pa kar 10. V naslednji noči pa so se pojavili nedvomno isti zlikovci v Spodnji Besnici, kjer so porezali repove 12 konjem, v Zgornji Besnici pa os-

mim. Vsega skupaj so porezali repove 47 konjem.

* **Stirje vlomi v eni noči.** V nedavni noči je bilo v Poljčanih kar štirikrat vlomljeno. Vlomilci so obiskali dva hotela, gostilno in eno mesarijo. Vlomljeno je bilo po vrsti v Mahoričev hotel, v mesnico Maksa Šumra, v Baumanov hotel in v gostilno Cvenkove Tilčke. Vlomilcem je šlo predvsem za denar, ki pa ga niso našli kdo ve koliko. Morda so spravili skupaj nekaj stotakov drobiža, saj običajno natakariče glavni denar jemljejo s seboj. Seveda so odnesli tudi nekaj drobnarije in žganja.

* **Tat je preplaval Savinjo.** V soboto ponoči je neznan moški ukradel Ivanu Strašku, biljeterju kina »Doma« na Krekovi cesti, izpred kina kolo in pobegnil po Jurčičevi ulici proti Savinji. Na promenadni poti na levem bregu Savinje nasproti damskega kopaljšča, pa je policijski stražnik ustavil kolesarja, ker se je vozil brez luči. Kolesar je skočil s kolesa ter skočil v ledeno mrzlo Savinjo in jo preplaval. Stražnik se je hitro odpeljal s kolesom čez brv pri parku za beguncem, vendar je bil neznanec že izginil. Zato je spravil stražnik kolo na stražnico. Kmalu se je tam zglasil okradeni Ivan Strašek in prijavil tatvino. V kolesu, ki ga je bil neznanec odvrnil, je Strašek takoj spoznal svoje kolo. Nekako v istem času je nekdo ukradel kolo tudi organistu Filipu Križniku izpred neke gostilne na Lavi. V nedeljo zjutraj je našel stražnik ukradeno kolo skrito za paviljonom na oglu Aškerčeve in Vrtnice ulice. V soboto so ukradli v Celju še dvoje koles. Kaže, da je na delu družba, ki se bavi le s tatvinami koles.

* **Nevaren potepuh.** Vlomilca Ignaca Šalaja, ki je nedavno pobegnil iz ljubljanske bolnišnice, kamor so ga morali oddati iz zapor, ker je pogoltnil kos železa, varnostna oblastva še vedno niso izsledila. Ker Šalaj ne more živeti od zraka, seveda ne miruje in krade, kar mu pride pod roko. Pred dnevi so ga spoznali detektivi, ko je postajal v bližini neke hiše v vodmatskem okraju, kjer je bilo uro kasneje vlomljeno. Šalaj se je detektivom oprežno umaknil in ga niso mogli več zaslediti v tem okraju. Policijska uprava je preselila poročilo, da so nevarnega zločinca videli tudi na Viču in v Šiški, kjer je bilo zadnje dni izvršenih več vlomov in tatvin, ki grede najbrže na rovaš zasledovanega Šalaja. Šalaj, ki je star 36 let in doma iz Črnomsovcv v Prekmurju, je oborožen s strelnim

orožjem. Da zna biti nasilen je pokazal že ob priliki aretacije za Bežigradom, kjer so ga presenetili in pravočasno zvezali, tako da se ni mogel poslužiti orožja.

* **Vlom v vinotoč.** Neznanci so nedavno noč vdrli v vinotoč Eme Millerjeve na Karlovški cesti v Ljubljani. Morda je pa pri tem vlom sodeloval tudi zasledovani potepuh Šalaj. Prebrskali so vse predale in odprli vse oinare. Najprej so se pošteno najedli in napili, nato pa so pobrali ženske ure, izmed katerih je bila ena zlata, druga srebrna, tretja pa nikljasta. Dalje so se polastili zlate broše, črne usnjene ženske torbice in para ženskih gozjeric. Za nameček so zvlili in vtaknili v bisage še nekaj prtov, kamor so potlačili tudi več steklenic konjaka in nekaj jestvin. Založili so se tudi s cigaretami.

* **Tatovi izropali občinski urad.** Neznanci so vlomili v občinski urad v Breznici pri Radovljici in pobrali iz blagajne in iz predalov miz skupno okrog 2060 dinarjev in za okrog 100 dinarjev raznih vrednotnic. Kakor so sledovi pokazali, so vlomilci pobegnili najbrž proti Jesenicam, kjer jih zdaj zasledujejo orožniki.

* **Dve leti se bosta pokorila za uboj.** Pred okrožnim sodiščem v Celju je bila razprava proti 58 letnemu posestniku in gostilničarju Kostanjsku Francu iz Podsrede in njegovega 23 letnemu hlapcu Stiplovšku Ivanu, ki sta nedavno napadla Vrhovnika Viljema in ga do smrti pretepla. V usodni noči, ko je Kostanjšek Franc že ležal, je prišel v gostilniško sobo Vrhovnik Viljem in zahteval vina. Hlapec Stiplovšek mu ga je prinesel. Vrhovnik je kupil tudi cigarete. Da bi gostu zažgal cigareto, je Stiplovšek skočil v kuhinjo po vžigalico. Ko pa se je vrnil, je gost že odhajal. Stiplovšek je skočil h gospodarju, ki je spal, češ, da so izginile na stolu gospodarjeve hlače. Skočila sta za Vrhovnikom, ki sta ga v bližini Vukovega kozolca dohitela. Oba sta se lotila Vrhovnika, ga podrla na tla, mu vzela ukradene hlače, v katerih je bilo baje 400 dinarjev in žepni nož, nato ga začela suvati in pretepati. Nezavestnega pa sta zavlekla v listnjak Vukovega kozolca, kjer so ga drugo jutro našli ljudje poškodovanega in nezavestnega. Vrhovnik je kmalu izdihnil. Sodišče je obsodilo Kostanjška in Stiplovška vsakega na dve leti robije in na izgubo častnih državljskih pravic za dobo treh let.

* **Zasledovan vlomilec.** Orožniki zasledujejo 20-letnega Janeza Merharja, doma iz okolice Trebnjega. Merhar je oni dan baje

šona od ameriške detektivske agenture, ki biva točasno v hotelu Cecilu.

»Prav, gospod načelnik. Sicer pa sem pri telesni preiskavi našel tole kuverto. Morda bo vam kaj povedala. Meni ni nič.«

Foyle je prebral napis »Na oglasni oddelek 'Telegrapha' in potegnil iz kuverte dve pisemski poli in poštno položnico. Na eni poli je bilo zapisano: »Spoštovani gospod! Prosim, da v naslednji številki vašega lista objavite priložena oglasa. John Johnes.«

Na drugi sta bila zapisana oba oglasa. Prvi se je glasil: »R. F. Strogo te opazujejo. Ne pozabi 2315. Ne pozabi 2315. G.«

Drugi oglas: »H. — L. 27. 14. 5. Jutri. B.«
»Čudno!« je menil Foyle. »Dajte oba oglasa skrbno prepisati in pošljite ju listu. To ne more škodovati.«

Četrte ure pozneje sta stopila oba uradnika v veliko dvorano oddelka za prstne odtiske na kriminalni policiji. Foyle je prižgal električno luč, Green pa je sedel za mizo in je začel natančno opazovati prstne odtiske, ki jih je nosil s seboj. Ob vseh stenah dvorane so stale omare z majhnimi predali, ki so imele številke od 1. do 1024. in so vsebovali stotine prstnih odtiskov. V svrhu lažjega pregleda so bili prstni odtiski natančno porazdeljeni v razrede. Način je bil neverjetno preprost. V petih minutah je Green preštudiral odtiske in že stopil k 14. predalu 21. omare in skrbno pregledal vso zbirko v predalu.

»Tule je!« je kmalu vzkliknil. »Njegovo ime je Charles Condit, Američan. Kaznjenski register št. 9781.«

Oba uradnika nista dobro vedela, kje so ti registri. Zato je trajalo precej časa, preden

sta jih odkrila in poiskala fotografijo omenjenega Charlesa Condita.

»To je najin mož,« je rekel Foyle. »Prstne odtiske in fotografijo nam je dala newyorška policija, ko je bil možak pred petimi leti odpotoval v Anglijo. Pri nas še ni bil kaznovan. Vprašati bomo morali brzojavno New York, kaj je s tem možakom.«

XV. POGLAVJE

Pet minut po deseti uri je stopil sir Ralf Fairfield v Foyleovo pisarno in brez uvoda vprašal: »Ali ste brali današnji 'Telegraph'?«

»Ne,« je odgovoril Foyle, »toda poznam oglas, ki sem ga sam poslal na upravo lista. Grell je ta oglas očitno namenil za vas.«

Fairfield je vzel časopis iz žepa. »Toda ali vi razumete to preklicano reč?« je vprašal. »Meni je ves oglas španska vas.«

»Ali se kaj razumete na tajne pisave, sir Ralf?« je dejal Foyle mirno.

»Skušal sem oglas razvozlati, pa ni šlo.«

»Če vam je prav, bi zdajle šla midva na Berkeleyjev trg in obiskala lady Heleno Meredithovo.«

Fairfield se je ustrašil, a svojega strahu ni hotel pokazati, temveč je sledil uradniku mirno na cesto. Foyle mu je pripovedoval med potjo o raznih zanimivih dogodkih, ki jih je doživel v svojem poklicu v Braziliji, Južni Afriki, Rusiji in Zednjenih državah. Med pripovedovanjem je čas tako hitro potekel, da je bil Fairfield kar presenečen, ko je zdajci stal s Foyleom pred hišo vojvode Burghleyja. Tri minute pozneje jima je stopila v sprejemnici Helena Meredithova nasproti.

»Nič nisem vedela, da ste prišli z gospodom Foyleom tudi vi, sir Ralf!« je dejala mrzlo. »Reklo se mi je samo, da bi rad govoril z menoj gospod Foyle. Če so neprijetne reči, prosim hitro, da bomo prej gotovi.«

Detektiv jo je ostro opazoval. Bila je čudovito mirna, le njene roke so se malo tresle.

»Rad bi vedel, kaj pomeni oglas, ki ga je Robert Grell objavil za vas v 'Telegraphu'.«

Foyle bi bil prisegel, da se je Helena za trenutek vznemirila, vendar je odvrnila z glasom, ki je kazal začudenje:

»Oglas? Kakšen oglas? O gospodu Grellu nisem slišala ničesar, odkar je bil zapustil svojo hišo.«

Foyle je vzel iz žepa časopis in pokazal Heleni oglas: »H. — L. 27. 14. 5. Jutri. B.«

»To velja vam, lady Helena. Ne izplača se vam to tajiti. Našli smo ta oglas sinoči v žepu nekega moža, ki je vlomil v Grelovo hišo. In jaz sem poslal oglas takoj časopisu. Prav isto sem storil z oglasom za sira Ralfa Fairfielda.«

»A tako, drugi oglas je veljal torej vam,« je živahno vzkliknila obrniva se k Fairfieldu. »Mislila sem...«

Zdajci pa se je prekinila zakaj postalo ji je jasno, da se je bila izdala.

»Da, siru Ralfu je veljal,« je dejal Foyle mirno. »Zaradi tega sem ga privedel s seboj. Ključ do te skrivnosti pa imate samo vi, lady Helena. Vi ste še mladi in si niste čisto v svesti da se igrate z ognjem in da vaše zadržanje gospodu Grellu ne samo nič ne koristi, temveč nasprotno celo škoduje. Vi ste sprejeli knežno Petrovsko pustolovko, ki ni vredna da bi govorili z njo. Poslušajte nasvet moža, ki je toliko star, da bi lahko bil vaš oče, in zaupajte se nam.« (Dalje.)

vlomil v hišo posestnika Alojza Gabrijela v Rodni pri Trebnjem ter odnesel nad 14.000 dinarjev, 10 m bele kotenine in pa blago za obleko. Po tatvini je izginil najbrž nekam na Hrvaško.

18 let in pol za umor. Te dni je bila pred velikim senatom v Celju razprava proti 30-letnemu hlapcu Francu Zalokarju, doma iz Košnice pri Prevorju in uslužbenemu pri Verstovškovi v Kozjem. V nedeljo po prazniku vseh svetnikov je hlapec Franc popival po gostilnah. Ko se je vrnil nekoliko vinjen domov, mu je skrbna gospodinja lepo postregla. Po kosilu je stopil h gospodinjini ter zahteval, da mu da vsaj 30 dinarjev, da bo šel na igro, ki jo je priredila gasilska četa v Kozjem. Gospodinja ga je zavrnila in prisila, naj ostane doma in naj opravi svojo dolžnost. Nastal je prepir. Zalokar je očital, da dela toliko, da ima pretegnjene vse žile, gospodinja pa ga je zavrnila, da si jih je najbrž pretegnil pri pohajkovanju. Ta njena opazka pa je Zalokarja silno razburila. Od alkohola ali pohlepa po denarju vznemirjeni hlapec je zdivil in v svoji besnosti prizadejal gospe Verstovškovi devet vbodov. Gospa je padla na tla in obležala nezavestna. Podivjani Zalokar pa je vzel iz pisalne mize dva bankovca po 500 dinarjev, zaklenil sobo ter pobegnil. Ko je opazil, da ga zasledujejo orožniki, je zbežal proti Plešivcu. Za njim sta tekla Jazbinšek Miha in orožnik Ilija Trlin. Prvemu se je kmalu posrečilo obdolženca dohiteti, da ga je podrl na tla, Zalokar pa ga je zabodel z nožem v levico in mu prerezal dlan in tretjino levega podljetka. Šele orožniku Trlinu se je posrečilo obdolženca obvladati in ga zvezati. Zalokar je priznal svoj zločin, skušal pa ga je omiliti, češ da je svoje dejanje storil v trenutni zmedenosti in razburjenosti. Sodišče je obsodilo Zalokarja Franca na 18 let in pol robije in na trajno izgubo častnih državljskih pravic.

Letalo je zgorelo nad morjem

Znani italijanski letalec Stoppani, ki je preletel dolgo progo iz Evrope v Brazilijo v izredno kratkem času, je 1. t. m. odletel iz Rio de Janeira nazaj proti domovini. Prva postaja njegovega potovanja nazaj je bila Natal, kamor je srečno privozil in se na svečnico dvignil iz Natale, da poleti čez Atlantsko morje.

Ko pa je njegovo letalo priletelo približno do otoka Fernando da Noronha, se je vnelo in goreče tresčilo v valove Atlantskega morja. Ko se je nesreča začela, je letalo brezzično začelo klicati na pomoč. Brazilske brezzične postaje so ujele klice na pomoč na svečnico nekaj minut pred petnajsto uro. Nato pa so klici prenehali.

Takoj, ko so se zaslišali prvi klici na pomoč, se je na vseh straneh dvignilo v zrak polno letal in hitelo na kraj nesreče. Kakor vele najnovejša poročila, je neko nemško letalo rešilo iz valov letalca Stoppanija samega. Stoppani je namreč planil iz gorečega letala, ko še ni padlo v morje. Tako si je on rešil življenje, med tem ko so drugi člani posadke zoreli z letalom vred.

Kako pomagati ponesrečenim živalim

To bi moral znati vsak kmečki gospodar, pa jih je vendar tako malo, ki to znajo. Njihova nevednost je kriva, da žival trpi, da je za delo nesposobna in največkrat so gospodarji sami krivi, če žival pogine. Če bi se v boleznih in zdravljenju le malo poučili, bi se mnogokrat obvarovali škode in bolno ali pa ponesrečeno žival ozdravili in si jo rešili.

Profesor za živinozdravstvo dr. Ferdo Kern je spisal knjigo »Prva pomoč ponesrečenim živalim« in ji dodal 96 slik, ki ponazorjujejo popis bolezni in zdravljenje. Kmečki gospodarji, živinorejci se v njej spoznajo s sestavo živalskega telesa in zdravili in obkladki. Nauče se iz nje masiranja, kako čistiti in obvezati rane. Nadalje po domače razpravlja o puščanju krvi, o poškodbah živali, otkli-

nah, zlomu kosti, o koliki, napenjanju, solnčarici, zastrupitvi, razkuževanju itd., torej o rečeh, ki jih mora poznati vsak živinorejec. Ali ni pametnejše kupiti si to knjigo, ki stane samo 23 Din, da boste mogli živalim pravočasno pomagati, kakor pa odlašati in potem izgubiti žival ki stane mnogo več, kakor pa ta knjiga. V vsaki hiši naj bi bila ta knjiga. Naročite jo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3.

Popotnikova torba čudna ljubezen do bližnjega

Mala Nedelja, februarja.

Po daljšem presledku smo te dni spet imeli v naši občini požar, in sicer v Ermenščaku pri posestniku Mundi Alojziju. Iz nepojasnjenega vzroka je začelo goreti gospodarsko poslopje, odkoder se je požar razširil na zraven stoječi skedenj. Gasilci naše malonedeljske gasilske čete, 17 po številu, so takoj pohiteli z brizgalno na pomoč. Okoli pogorišča so bili ljudje, ki so gledali uničujoče plamenne, a se niti ob nastopu gasilcev niso hoteli pridružiti gašenju. Šele na pritisk orožnikov so posamezniki pomagali črpati vodo. Eden izmed naših gasilcev je med tem, ko je s tveganjem lastnega življenja spravil konje iz gorečega hleva, dobil od enega izmed gledalcev celo udarec, in sicer samo zato, ker je pozival radovedneže k gašenju.

Ko so naši gasilci v polni meri storili svojo dolžnost, so doživeli drugo razočaranje. Nikdo od bližnjih in daljnih sosedov se ni dal preprostiti, da bi zapeljal brizgalno nazaj v Gasilski dom. V tem mučnem položaju so se gasilci odločili, da odpeljejo brizgalno sami lastnoročno proti domu računajoč, da bodo med potjo dobili konje pri občinskemu odborniku g. Košarju. A tudi tukaj so bile prošnje zaman. Čuli so se vsi mogoči izgovori in celo opazka: »Če je ne morete vleči dalje, pa jo nesite.«

Krščanska ljubezen do bližnjega, kam si prišla v naši župniji, Z mešanimi občutki so se naši vrli gasilci ponovno vpregli pred brizgalno in jo potegnili pod Kosijev breg, odkoder jo je Kosi potegnil s svojimi konji do Gasilskega doma. Omenimo naj še, da je gospod župnik odpovedal svojo vprego za prevoz malonedeljske brizgalne ob prički požarov. Prosvetarji, koliko je še potrebnega dela!

80 letnica zakonskega para

Rogoznica pri Ptujju, februarja.

V preteklem mesecu sta slavila zakonca Franc Menani, železniški čuvaj v pokoju, in njegova soproga Marija, rojena Bokalova, dedek jubilej. Izpolnila sta 80 let svojega življenja. Leta 1934. sta v krogu svojih otrok in vnukov obhajala zlato poroko.

V zakonu se jima je rodilo 13 otrok. Izmed teh živijo trije sinovi in dve hčeri, ki sta samostojni šivilji ter pomagata staršem v gospodinjstvu.

Kot zaveden Slovenec je imel jubilent v bivši Avstriji v svoji službi veliko sitnosti in je bil zmerom zapostavljen. Jubi'antka je daleč naokrog znana kot dobra žena, ki ima za siromake vedno odprte roke. Ker že dalje časa boleha, ji želimo skorajšnega okrevanja. Obema jubilentoma bodi naklonjena še dolga vrsta let!

Stara žena je zgorela v svoji hiši

Jakobski dol, februarja.

V Račici, občina Jakobski dol, je bivala v svoji hišici 84letna posestnica Terezija Roškarjeva. Stara žena je že od oktobra bolehal. Stregla ji je dekla Antonija Mulčeva, ki je imela pri sebi tudi svojega pol leta starega sinčka. Zaradi bolezni je stara gospodi-

nja naročila dekli, da mora v njeni sobi v železni peči vedno dobro kuriti. Pločevinasta cev za odvajanje dima je bila od te peči izpeljana skozi leseno steno v kuhinjo in v dimnik.

Ko je dekla v soboto zvečer spet zelo močno zakurila, se je cev razžarela in od nje se je vnelo tramovje v steni. Pozno ponoči je dim, ki je prihajal iz kuhinje, prebudil deklo. Vstala je in ko je odprla vrata v kuhinji, je opazila, da tli že vsa stena, ki loči kuhinjo od sobe. Kakor hitro pa je planil skozi odprta vrata svež zrak v kuhinjo, je stena zagorela s plameni. Vsa preplašena je dekla odhitela po soseda viničarja Behtiča, ki je prišel takoj na pomoč, da bi pomagal pogasiti požar. Toda bilo je že prepozno, ker so medtem iskre iz kuhinje zajele slamnato streho in je bila v nekaj trenutkih nato že vsa hiša v plamenih. Dekla je skočila v sobo, da bi rešila gospodinjino, toda je ni mogla prenesti iz sobe. Razen tega se je Roškarjeva tudi upirala prenosu, češ, da ne gori pri njej, temveč pri sosedu. Nato je dekla pograbila svojega otroka in z njim v naročju hitela po sosede, da rešijo Roškarjevo iz goreče hiše. Ko pa so reševalci prišli, je bil že ves trud zaman, ker se je med tem na nesrečno gospodinjino že bilo zrušilo goreče tramovje. Čuli so iz plamenov samo še nekaj obupnih krikov, potem pa je vse utihnilo.

Po njegovih prihrankih so segli tatovi

Št. Vid pri Stični, februarja.

Premožni posestnik Anton Zajc iz Pristavlje vasi je marljiv in varčen mož. Del prihrankov je naložil v višnjegorski hranilnici, večino denarja pa je imel v raznih ljubljanskih denarnih zavodih. Sedem hranilnih knjižic je hranil Zajc v pločevinasti škatli. Lansko poletje je shranil škatlo v neko skrinjo z žitom. Vse do zadnjih dni ni potreboval denarja. Ta teden pa je gospodar vendar segel v skrinjo, toda škatle s hranilnimi knjižicami ni bilo v njej.

Previdno je začel Zajc iskati tatu. Orožnikom je prijavil, da mu je bilo ukradeno pet hranilnih knjižic na ime Celestine Bregarjeve, kakor je deklisko ime njegove žene. Šesta hranilna knjižica je bila na ime Ana Zajčeve, sedma pa na ime Antona Zajca. Preiskave po hranilnicah so prinesle Zajcu žalostno sporočilo, da so bile knjižice že lansko jesen vnovčene, in sicer so najprej romale v Ljubljano v neko trgovsko agenturo. Tja jih je prinesel kamnosek France Novak. V agenturi so Novaka osebno poznali, vendar knjižic niso odkupili in mu tudi niso hoteli pomagati, da bi dvignil denar. Novak trdi drugače in bo popolno razčiščenje v tej zadevi pač prinesla sodna razprava.

Kamnoseka Novaka so orožniki obiskali v Kranju, kamor se je preselil k svoji ženi. Zaslišanja so takoj zapletla v zadevo še delavca Lojzeta Kavška z Vrhpolja. Lojze tajni vsako zvezo z Zajčevimi knjižicami, orožniki pa mu pripisujejo glavni delež greha. Novaka in Kavška so aretirali in ju spravili v višnjegorske sodne zapore. Ugotovili so namreč, da je Novak prinesel Lojzetu Kavšku 11.500 dinarjev, ki jih je bil dobil za prodane hranilne knjižice v Ljubljani. Lojze mu je v zahvalo stisnil v roke kar dva tisočaka. Seveda pa Kavšek in Novak nista mogla vseh knjižic vnovčiti. Za tiste knjižice, katerih zavodi so pod zaščito, je nakupil Kavšek v neki ljubljanski trgovini različno blago, tudi svilo. Po aretaciji so naši prijatelji se precej blaga in so ga seveda zaplenili. Okoličani pravijo, da je Lojze že pred meseci razpolagal s tisočaki. Ugibali so, na kak način je dobil denar, zlasti ko si je kupil tudi kolo, nekaj pohištva in štedilnik. Seveda o tatvini pri Zajcu takrat še nihče ni ničesar vedel. Med drugim je Kavšek poklonil cel tisočak neki svoji prijateljici. Ker ljubezen ni ostala brez posledic, sta se napotila v Ljubljano, da tej nevednosti odpomoreta. Takrat je omenil Kavšek, da si je denar prislužil z nakladanjem lesa na stiški postaji in da je prodal večjo množino starega železja.

Pri ponovnih zaslišanjih je Kavšek odločno tajil tatvino pri Zajcu. Začel pa je trditi, da je dobil hranilne knjižice od nekdanjega Zajčevega hlapca Kaplana, o katerem zdaj nihče ne ve, kje prebiva. Kaplan je od Zajčevih šel k vojakom. Po odsluženem roku se je nekaj časa zadrževal na Sušaku. Zdaj ni za njim nobenega sledu. V Pristavli vasi menijo, da je res utegnil hranilne knjižice izmakniti hlapec Kaplan. Lani je pripovedoval Zajčev stari oče, da je ponoči, ko je le rahlo spal, večkrat slišal hlapca, kako je odnašal žito. Ko ga je neko noč spet prebudil ropot, je stari oče vstal in je zasačil hlapca, ko je šaril v kašči po skrinji. Krepki starec je hlapca trdo prijel, ta pa se je v zadregi izmotaval, češ da išče oves za konje. Kmalu po tistem je izgubil ključ od kašče in s ključem tudi hlapec Kaplan.

Zajčeve nesreče pa s tem še ni konec. Varni mož je od tistega časa, ko je začel denar zmrzovati po hranilnicah, spravljal prihranke doma. V teku let se mu je tako nabralo 8.000 dinarjev. Bankovce je zavil v omot in jih spravil nekje v domači hiši na varnem mestu. Res da tat ni mogel do novcev, toda omot so našle miši in ga začele griziti. V teku časa so mu tako uničile tudi ves prihranek v gotovini. Take usode mož ni zaslužil. Za hranilne knjižice utegne dobiti kaj odškodnine, a kar so mu požrle miši, je izgubljeno za vselej.

Požar je uničil del žage

Bohinjska Bistrica, februarja

Nedavno zjutraj je nastal v žagi gozdne uprave v Soteski nevaren požar. Na žagi so kakor po navadi delali do 6. zjutraj, nato pa so vse pospravili in čuvaj je ugasnil tudi vse luči. Dve uri pozneje je bil čuvaj spet na obhodu in ni opazil ničesar sumljivega, a že brez pol ure je bila žaga v plamenih. Goreti je začelo pri stroju za oblanje in se je ogenj razširil na vso žago. Deloma je zajel tudi že ostrešje.

Na pomoč so prihiteli gasilci iz Soteske, Bohinjske Bistrice, z Bohinjske Bele, iz Nornja in z Bleda po večini z motorkami. Napeljali so cevi v bližnjo Savo in posrečilo se jim je ogenj kmalu udušiti in preprečiti, da ni vsa žaga postala žrtev požara. Ker se je iz žage močno kadilo, je ostalo eno gasilno društvo z motoriko do noči na straži. Ogenj je uničil del žage v notranjosti in precej je trpel tudi en stroj. Škoda je precejšnja.

Žago, ki je last gozdne uprave, ima v našem g. Julij Torkar z Lesc pri Bledu. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno, sodijo pa, da ga je zanetila zločinca roka. Orožniki so vzeli zadevo v preiskavo. Žaga je že l. 1921. ogorela do tal, nato pa so novo zgradili in modernizirali, da je zdaj ena izmed najmodernejših v Sloveniji. Izdeluje lesene zaboje po večini za izvoz.

Varujmo se nalezljivih bolezní

Vsaka nalezljiva bolezen pomeni za družino pravo nesrečo, največkrat pa tudi za sosede. V največji meri more vsakdo, če se mu je prikradla v hišo nalezljiva bolezen, omejevati to nesrečo, pa tudi uspešno zdraviti obolelega. V knjigi »Boj nalezljivim boleznim« je znani praktični zdravnik dr. Josip Tičar popisal dolgo vrsto onih opasnih nalezljivih bolezní, katerih nastop in zdravljenje bi moral poznati vsakdo, da bi mogel v primeru, če je kateri izmed rodbinskih članov obolel, ukreniti vse potrebno, da se bolezen ne prenese na druge člane družine, zlasti pa ne na sosede. Zdravnik po domače pripoveduje, kako je ravnati z okužencem in kako ga je negovati. V knjigi so pregledno popisane posamezne bolezni, kakor tifus, kolera, griža, davica, ošpice, škrlatinka, kože, malarija, šeni, trahom, tetanus itd. Knjiga stane samo 13 Din, po pošti 16 Din, torej prava malenkost proti velikim koristim, ki jih bo prinesla v vsako hišo. Zato jo naj vsakdo takoj naroči pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Selenburgova ulica 3.

Naši na tujem

Smrt rojakinje na Vestfalskem

Buer-Hassel, februarja.

Sredi preteklega meseca je preminila v Buer-Hasselu v 63. letu svoje starosti gospa Marija Klunova, po rodu iz Keblja pri Konjicah. Bila je zvesta bralka naše »Domovine«, ki jo je vsak teden nestrno pričakovala, in članica Jugoslovenskega narodnega ženskega društva v Westerholtu. Že v nežni mladosti jo je borba za vsakdanji kruh pogonala v svet. Leta 1908. se je poročila z današnjim tajnikom našega društva g. Ivanom Klunom. Isto leto sta se oba preselila v Nemčijo na Vestfalsko.

Zadnja leta je bolehal, a ni nikdar tožila. Bila je kljub bolezní potrpežljiva in skrbna mati. V srcu ji je bila le družina. Zapuščala tri sinove in tri hčere, ki pa so vsi preskrbljeni. Kako je bila rajnka priljubljena, je pokazal pogreb v torek 18. januarja. Rojaki so se prišli posloviti od nje od blizu in daleč v zelo velikem številu. K pogrebu je prispel tudi naš zvezni predsednik gospod Pavel Bolha z zvezno zastavo. Od rajnike se je ob grobu lepo poslovila g. Ana Korentova, zvezna predsednica ženskih narodnih društev v Nemčiji. Spoštovano rajnko mater bomo ohranili v najlepšem spominu, njeni užaloščeni rodbini pa izrekamo iskreno sožalje!

Iz Auberchicourta (Francija) nam pišejo: Dne 21. januarja je umrla g. Marija Kovačeva. Stela je šele 47 let. Zapustila je moža Blaža in hčerko Mici, ki se najprisrčneje zahvaljujeta vsem, ki so ju v bridkih urah tolažili, in vsem znancem in prijateljem, ki so rajnko v tako častnem številu spremili k zadnjemu počitku. Posebno se zahvaljujeta mnogoštevilnim darovalcem prelepih šopkov in vencev.

Iz Stoppenberga (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno društvo v Stoppenbergu obhaja te dni 15letnico ustanovitve. V ta namen bosta v nedeljo 13. t. m. v Kleboltejevi gostilni v Stoppenbergu ob 4. popoldne občni zbor društva in hkratu proslava 15letnice. Vsa jugoslovenska narodna moška in ženska društva v Poruhrju, zlasti sosedna, so vljudno povabljeni, da se po možnosti udeležijo te domače slovesnosti.

Iz Homberga Hochheide (Nemčija) nam pišejo: Dne 27. januarja je slavil svoj 65. rojstni dan g. Pavel Koželj, po rodu iz Zagorja ob Savi. Kot 18letni fant je prišel na Neško. Odkar imamo rojaki svoja društva, je bil marljiv društveni delavec in je v njih zavzel častna mesta. V povojnem času je bil skoro vedno prvi predsednik Pevskega in podpornega društva »Bratske ljubezni«, katero se je pod njegovim vodstvom krepko razvijalo. G. Koželj je bil že pred leti odlikovan z zlato medaljo kot požrtvovalen delavec za jugoslovensko misel. Zaslužnemu možu bodi naklonjenih še mnogo let!

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Cmoki s češpljevo mezgo. Dve žemlji (dan stari) zreži na drobne kocke in jih prepraži na sirovem maslu (tri in pol deke). V skledo pa stresi četrt kile moke, eno jajce, malo soli in mešaje prilivaj dva decilitra mleka. Če bi bilo testo zelo gosto, dodaj še malo mleka, ker mora biti testo bolj redko in rahlo. Nato primešaj prepražene žemlje, oblikuj cmoke in jih takoj zakuhaj v slan krop. Vro naj 18 minut. Kuhane poberi v toplo skledo in zabeli s sirovim maslom, v katerem si zaručila drobtine. Posebej v skledico pa daj češpljevo mezgo, katero segrej in, če je zelo gosta, razredči s toplo vodo. Kdor ljubi cmoke sladke, naj si jih s sladkorjem potrese.

Fizolica s prekajenim mesom. Četrtilne kile fizolice operi in pristavi s precej vode. Ko zavre, ocedi vodo in nalij svežega kropla. Ko je fizolica vrela pol ure, dodaj četrt kile opranega prekajenega svinjskega mesa, malo popra, lavorjev list in tri drobno zrezane čebule. Vse skupaj naj počasi vre dve uri, da se meso in fizolica skuhata. Nato vzemi meso na krožnik, zreži na prav drobne kocke in stresi nazaj k fizolici. V kozici pa napravi bolj temno prežganje. Prežganje stresi k fizolici, po potrebi še malo zalij (jed mora biti redka, podobna golažu) in naj vse skupaj vre še eno uro. Po potrebi osoli, a pazi, da ne bo preveč slano, ker je že meso precej slano. Daš kot samostojno jed na mizo. Lahko pa daš zraven rezance, žgance, makarone in slično.

Krompirjev puding. Sedem dek sirovega masla, so in tri rumenjake mešaj, da narase. Nato primešaj 20 dek kuhanega olupljenega in pretlačenega krompirja (krompir mora biti že shladen), 10 dek sesekljane kuhane gnjati in sneg treh beljakov. Posodo za puding pomaži s sirovim maslom, posuj z drobtinami, stresi noter testo, razravnaj, posodo zapri, postavi v krop in naj jed v kropu vre tri četrt ure. Kuhani puding zvrni na topel krožnik, zabeli s sirovim maslom (malo segrej, da postane rjavo) in potresi z naribanim sirom.

Pecivo. Umesj v testo četrt kile moke, 12 dek sirovega masla, 12 dek sladkorja v prahu, eno jajce, štiri deke olupljenih sesekljanih mandeljnov, malo cimeta in od pol limone naribano lupinico. Umešeno testo z rokami zvaljaj v dolg svalk (debelost drobne klobase). Testo pokrij in pusti do drugega dne. Drugi dan razreži testo z ostrim nožem na tenke kose (kakor če narežeš klobaso), jih zloži na pekačo in speci.

Poprovi piškoti. Mešaj, da narase, eno jajce in 10 dek sladkorja v prahu. Nato primešaj za noževico konico cimeta, žbic (stolčenih) od pol limone naribano lupinico, noževico konico pepelike (dobiš v drogeriji) noževico konico popra, ščep naribanega muškata oreha in 10 dek moke. Vse skupaj umesj v testo, nato razvaljaj za prst na debelo in izreži s čašico za liker majhne piškote. Izrezane piškote zloži na pekačo in jih pokrite pusti stati 24 ur. Nato vsak piškot zaoborni (tako, da bo prišla tista stran, ki je na pekači, na vrh) in nato speci. Med pečenjem piškoti zelo narasejo. Pečene piškote shrani. Čez osem dni postanejo mehki in zelo dobri.

Praktični nasveti

Zmrzel krompir ima osladen okus. Da krompirju to sladkobo odvzameš, ga pristavi, naj je v obličah ali olupljen, z mrzlo vodo, in ko že hoče zavreti, ocedi vodo in nalij svežega kropla, pa bo krompir izgubil precej na sladkosti, a na dobrem okusu nič, temveč le pridobil.

Madeže od sidola očistiš edino z mrzlo vodo. Če je sidol kanil na obleko, tedaj madež hitro izperi z mrzlo vodo, po potrebi še malo namili in nato izperi. Madež od sidola je pa treba takoj izprati, sicer razje barvo blaga. Če kane sidol na tla, tedaj pobriši madež z mrzlo vodo, in ko se parket posuši, tedaj pomaži z loščilom in zdrgni s krtačo ali volneno krpo, pa se ne bo nič poznalo.

Kako zglađiš skrotovičeno volno. Ko paraš volno, ki jo nameravaš nanovo uporabiti, jo takoj navijaj na pol metra dolgo desko, da dobiš štrečno. Nato štrečno preveži na štirih mestih, da se ne bodo niti zmešale. Če je volna umazana, tedaj jo v milnici operi in izperi v mlačni vodi. Vodi za izpiranje dodaj malo soli, pri barvasti volni pa kisa. Nato natakni štrene na palico in obesj na preprih (ne na sonce, ne k peči), na drugi konec štrene pa tudi vtakni palico, da bo kot utež in se bo volna popolnoma zravnila. Če pa volna ni umazana in je ni treba prati, tedaj jo samo zmoči v mlačni vodi in obesj sušiti, sicer se volna ne zravna.

Listnica uredništva

Mala Nedelja. Zadnji dopis žal ni mogel biti objavljen.

Kjer je zdaj Egejsko morje, je bila včasih kopna zemlja

Zanimivo razpravo je objavil profesor Mihajlović, ravnatelj beogradskega potresnega zavoda. V davno minilih dneh, ko človeka še ni bilo na Balkanu, je vezala južnovzhodni Balkan z Malo Azijo lepa zemlja Eneida. Čez ta prirodni most, ki je spajal dve danes odrezani celini, je prihajalo v Evropo južno živalstvo hkratu s čudovitim južnim rastlinstvom. V današnje ozemlje Macedonije in Tracije, v dolino Vardarja in Marice, so prihajali za plenom tigri s sablastimi zobmi, levji, žirafe, nosorogi in druge zveri. Pri Veslesu, v Atiki in na otoku Samosu so našli polno ostankov teh živali, ki jih je davna strahotna nesreča zalotila na evropskih tleh in zasula.

V stari dobi se je pričelo ugrezati kopno na področju sedanjega Egejskega morja. Silni potresi so nastopili in zaporedno so tonile širne površine kopne zemlje pod gladino Sredozemskega morja. Nastalo je zdajšnje Egejsko morje. Njegovo rojstvo je skozi tisočletja do naših dni stresalo krčevito sesedanje še vedno neuravnoteženih zemskih plasti.

Ognjeniški izbljuvi in strahotni potresi Eneide so razrušili v davnini staro mesto ob Vardarju Stobi. Eden izmed najhujših potresov v zadnjih stoletjih je bil oni v Dubrovniku v 17. stoletju.

× **Poroka albanskega kralja bo 26. aprila.** Iz Tirane, glavnega mesta Albanije, poročajo, da se bo kralj Zogu poročil z madžarsko grofico Geraldino Apponyijevo 26. aprila. Po poroki obišče kraljevski zakonski par Budimpešto in bo večji del medenih tednov prebil najbrže v Nagyapponyiju, gradu nevestine rodbine.

× **Nesreča velikega ruskega zrakoplova je zahtevala 13 smrtnih žrtev.** Veliki ruski zrakoplov »SSSR6«, ki bi moral sodelovati pri reševanju Papaninove znanstvene odprave v severnih vodah, je na poletu iz Moskve v Murmansk zadel v megli v neki hrib in se razbil. Izmed 19 mož posadke se je ubilo 13, trije so bili laže ranjeni, trije pa so ostali nepoškodovani.

× **Ruski polarni znanstveniki v nevarnosti.** Kakor znano je bila že dolgo časa skupina ruskih znanstvenikov na tako zvani Papaninovi ledeni plošči na daljnem severu in preučevala tamkajšnje razmere. Zdaj poročajo, da so bili znanstveniki šest dni v zelo hudem snežnem viharju. Plošča je nato razpadla v dva dela. Odprava pa ni mogla prenesti živil na svoj del ledene plošče in je zaradi tega položaj znanstvenikov zelo resen. Prav tako so izgubili tudi del instrumentov. Položaj znanstvenikov je vsekako zelo resen, ker preti nevarnost, da se bo plošča, na kateri bivajo, še dalje lomila.

× **Za omiljenje nezaposljenosti v Zedinjenih državah.** Voditelj delavskih industrijskih organizacij v Zedinjenih državah je predlagal predsedniku Rooseveltu, naj državni zbor dovoli tri milijarde dolarjev za javna dela (okoli 140 milijard dinarjev). S temi deli bi se zaposlilo do tri milijone nezaposljenih delavcev.

× **Španija je preizkuševalnica novega orožja.** V zvezi z zadnjim napadom frankovskih letal na Barcelono, ki je zahteval ogromne človeške žrtve, pravijo vojaški strokovnjaki, da morejo takšni napadi ocenjevanje učinkovitosti zračne vojne popolnoma izpremeniti. Doslej bombardiranje odprtih mest niso smatrali za priporočljivo, ker razdejanje po letalskih bombah ni pospeševalo vojnih operacij. Po zadnjem letalskem napadu na Barcelono pa je treba to mnenje opustiti. Učinki tega napada so pokazali, da je mogoče tudi zelo veliko mesto hitro in popolnoma razdejati. Nove bombe so pri svojem razpoku porušile cele vrste hiš. Njih eksplozivna sila je velikanska. Ljudi trgajo

Od nekdanje Eneide gleda danes iz morja množica otokov, med katerimi je na Kikladih še vidno ognjeniško žrelo, ki ob vsakem potresu menja oblike. Staro Rodopsko gorovje je ostanek davno potopljene Eneide. Raziskavanja so dognala, da so v tem gorovju številne globoke, do 45 km v zemsko skorjo segajoče razpoke. Daleč naokrog je zemlja zelo izpostavljena potresom in minilo bo še dokaj stobetij, preden bosta ta del Balkana in tudi vse okolno obrežje Egejskega morja pomirjena.

Zgodovina balkanskih potresov pozna 44 velikih potresnih nesreč. V spominu so še silni streljaji, ki jih je bilo samo l. 1931. 980. V marcu l. 1931. je potres razrušil Valandovo, l. 1932. je bilo 107 potresov, posebno je bil prizadet Kalkidik l. 1935. Marmarsko morje, lani pa kotlina Taninskega jezera.

Eneida se še zmerom pogreza. Kadar se zgane morsko dno, se rušijo minareti v Mali Aziji in pristanišča na otokih. Stresa se lepa zemlja v dolini Marice, trepečejo prebivalci krajev v Povardarju. Potresoslovci so svoja raziskavanja na ozemlju povezali z zemskimi merjenji in natančno ugotovili, za koliko so se gotove plasti sesedle ali dvignile. S pomočjo teh dveh znanosti je mogoče poslej že vnaprej obvestiti prebivalstvo v bližajoči se potresni nesreči.

na kose. Pod razvalinami niso našli trupel, temveč samo dele trupel.

× **Solnčna ura na pariškem trgu.** Pariški trg Place de la Concorde slovi po svoji lepi legi. Okoli in okoli so lepe palače, sredi trga pa stoji znameniti obelisk, ki ga je Napoleon vele prepeljati iz Egipta. Ta obelisk je nekdanj stal v deželi faraonov in je menda bil kazalec za solnčno uro. Francoski zvezdoslovec Camille Flammarion pa je dal pobudo pariškemu učenjaku, ki je zdaj naredil načrt, da bo ta obelisk spet za kazalec solnčni uri, ki naj stoji na tem krasnem trgu. Kmalu bodo po vsem trgu položili črte solnčne ure, ki bo narejena iz bakra. Obelisk pa bo s svojo senco kazal čas, kakor ga je pred 4000 leti že kazal v Egiptu.

× **Dvonedstropni vlak.** Že pred mnogimi leti so poskušale nekatere železniške uprave, kako bi se obnesli v prometu dvonedstropni vagoni. Novi vagoni so bili pa precej nerodni in zato so kmalu izginili iz prometa. Zadnje čase so se pa začeli dvonedstropni vagoni znova pojavljati zlasti v Nemčiji. Na progii med Hamburgom in Lübeckom vozi celo razkošen vlak, sestavljen iz samih dolgih dvonedstropnih vagonov, sklopljenih med seboj tako, da so podobni enemu samemu velikemu vagonu, dolgemu nad 46 m. Ves vlak sloni na treh parih koles, narejenih tako, da prevozi vlak z lahkoto tudi ovinke. Vlak goni para.

× **Tobačnica zadnjega ruskega cara.** V Ostendeju se je lani novembra zgodila letalska nesreča, pri kateri je pet članov vojvodske rodbine hessenske izgubilo življenje. Letalo se je popolnoma razbilo in se s težavo so zgljenela trupla izvlekli izpod razbitin. Na letalu je bila tudi prtljaga, ki je isto tako zgorela. Pospravljanje razbitin je trajalo precej dolgo in šele zadnje dni je bilo mogoče najti razne dragocenosti in okrasne predmete, ki so se raztresli po tleh. Med temi predmeti je bila tudi zlata, z dragocenimi kamni okrašena tobačnica, ki jo je bil zadnji ruski car daroval svojemu tastu hessenskem velikemu vojvodi Ernestu Ludviku.

× **Zakladi med dvojnimi dnem.** Na postaji v Marijinih Laznih na Češkem je neki stražnik opazil moža, ki se je vedel zelo sumljivo, zato ga je odvedel na stražnico. Mož se je tam izkazal za Herberta Rosenberga iz Slovaške. Med zasliševanjem se je zapletel v nasprotstva in so ga pridržali. Med tem je carinski urad v Marijinih Laznih dobil v carinjenju kovčeg, katerega lastnik se ni javil.

Kovčeg so odprli in so odkrili, da ima dvojno dno, med dvojnimi dnem pa je bilo vrednostnih papirjev in valut za 450.000 češkoslovaških kron. Ugotovili so, da je ta kovčeg pripadal aretiranemu Rosenbergu. Praško carinsko ravnateljstvo je zadevo preiskovalo dalje in aretirali so nekega Ernesta Süsskinda iz Podkarpatske Rusije. Pri njem so našli listek za garderobo Wilsonove postaje v Pragi. Ko so s tem listkom dvignili kovčeg in ga preiskali, so našli tudi v njem dvojno dno, a med dvojnimi dnem valut in vrednostnih papirjev za 500.000 češkoslovaških kron. Oblastva menijo, da pripadeta Rosenberg in Süsskind veliki mednarodni tolpi, ki je tihotapila devize in ki je bržkone v zvezi tudi z veliko tihotapsko zadevo, ki so jo odkrili pred nedavnimi v Avstriji.

× **Tihotapčeva nevesta se je maščevala.** Varšavska policija je te dni prišla po čudnem naključju na sled tihotapski tolpi, ki je tihotapila denar. To tolpo je vodil zloglasni pustolovec Karmanski, ki je bil svojčas v Ameriki desna roka voditelja ameriških razbojnikov (gangsterjev) Jacka Monroeja. Ko je Amerika kolikor toliko zatrla razbojništvo, je Karmanski imel še srečo, da je pravočasno pobegnil v Evropo, kjer se je potikal po Franciji, Angliji in Poljskem. Na Poljskem je zbral tolpo tihotapcev denarja ter je sodeloval z židovskimi »črnimi borzami«. Vneta pomočnica tihotapcev je bila tudi nevesta poglavarja Karmanskega. Nekega dne je njo zadel huda smola. Kot imenitna dama se je vozila s tihotapskim denarjem v prvem razredu brzega vlaka. Oblastva ji niso prišla na sled, a konkurenčna tihotapska družba je izvohalo, da ima dama s seboj celo premoženje tihotapskega denarja. Šli so in jo kratkoma oporali. Ženska je bila seveda hudo nesrečna. Hitela je domov ter doma potožila svojemu ženinu, kaj se ji je zgodilo. Namesto, da bi jo bil ženin vzel v zaščito in se nad lopovi maščeval, jo je pretepel, nato pa so jo topli še drugi člani tolpe. To pa se ji je zdelo za malo. Da se maščuje, je ženska šla na policijo in vse povedala. Na policiji so bili seveda take novice veseli. Brž so šli na delo in so kratkoma vtaknili pod zapahe vso tolpo tihotapcev, zraven te pa še tolpo židovskih denarnih verižnikov.

× **Segret zrak za užiganje premoga.** Nemca dr. Valter Schottky in Gerhard Reh sta izdelala posebno pripravo, s katero se lahko spusti v peč posebna zračna struja. Ta zračna struja se s posebnimi električnimi pripravami lahko segreje do 850 in celo 900 stopinj Celzija. Znano je, da se kameni premog užge že pri 600 stopinjah, med tem ko se rjavi premog užge že pri znatno nižji vročini. Premog, preprihan s tako segreto zračno strujo, se rad užge. Poraba električnega toka za tako užiganje premoga je neznatna.

× **Svinje so prej omamili, da so jih laže ukradli.** Praškičji tatovi dobro vedo, da je treba biti previden, kadar kdo gre v tuj svinjak ponoči svinje krast. Če je tat količkaj nepreviden, razburi svinje v svinjaku in se začne tak vrišči, ki gotovo prežene še tako pogumnega tatu. To so dobro vedeli svinjski tatovi, ki so te dni vlomili v svinjak nekega kmeta v Rennesu na Francoskem. Prav po tistem so odprli vrata v svinjak, pa le toliko, da so skozi špranjo v vratih mogli vtakniti odmašeno steklenico, v kateri je bil kloroform. Ko je steklenica zdrknila v hlevu na tla, so vrata spet tiho zaprli. Čez nekaj minut so si tatovi previdno nadeli plinske kranke ter stopili v svinjak. Nič se ni ganilo v hlevu. Živali so trdno spale. Zival za živaljo so naložili na nosilnico ter vsako posebej odnesli v tovorni avto, ki je z ugaslimi lučmi stal zunaj vasi. Zadeva bi se bila imenitno posrečila, če bi nesreča ne bila prinesla po cesti orožnika. Orožnik sicer ni slutil, da je naletel na tatove, vendar si je hotel šoferja natančneje ogledati, ker na javni cesti ni prižgal svetilk. Ko ga pobaral, kako in kaj, je našel v avtomobilu nekaj spečih svinj, eno sta pa dva možaka pravkar prinesla orožniku pred nos. Vse to se je možu postave zadelo sumljivo, zato je začel neznanca malo izpraševati, česar posledica je bila, da jih je aretiral. Svinje pa so spet vrnili kmetu.

Radio Ljubljana

od 13. do 20. februarja.

Nedelja, 13. februarja: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 8.45: Verski govor (dr. Roman Tominec). 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Pisani zvoki (plošče). 10.00: Dvospevi Dvofaka in Prohazke (Zupanova Leopoldina in Vedralova Ljudmila). 11.00: Otroška ura: Sirota Jerica. 11.30: Koncert Gregorčičevih skladb (radijski orkester). 13.00: Napovedi, obvestila. 13.20: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 16.00: Tercet Stritarjevih bo pel mladinske pesmi. 17.00: Kmetijska ura: O rezi vinske trte (Vladimir Kuret). 17.20: Bernhard: Kmočiada, venček (plošče). 17.30: Lumpacij v gabund (po Nestroyevi burki in po motivih iz istoimenskega filma priredila za radio Jožek in Ježek). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Odmevi iz Koroške (plošče). 20.10: Prenos z Dunaja: Viktor Hruby »Življenje je ples« (radijski popuri). 21.30: Reproduciran koncert plesne glasbe. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Veseli zvoki (radijski orkester).

Ponedeljek, 14. februarja: 12.00: Operetni venčki (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Operni zbori (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Zdravstvena ura: Prva pomoč pri zastrupljenju (dr. Anton Breclji). 18.20: Faure: Balada za klavir in orkester (plošče). 18.40: Literarna ura: Brižinski spomeniki (prof. Fran Vodnik). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Operna glasba (radijski orkester). 21.00: Harmonisti pojo (plošče). 21.10: Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emone«.

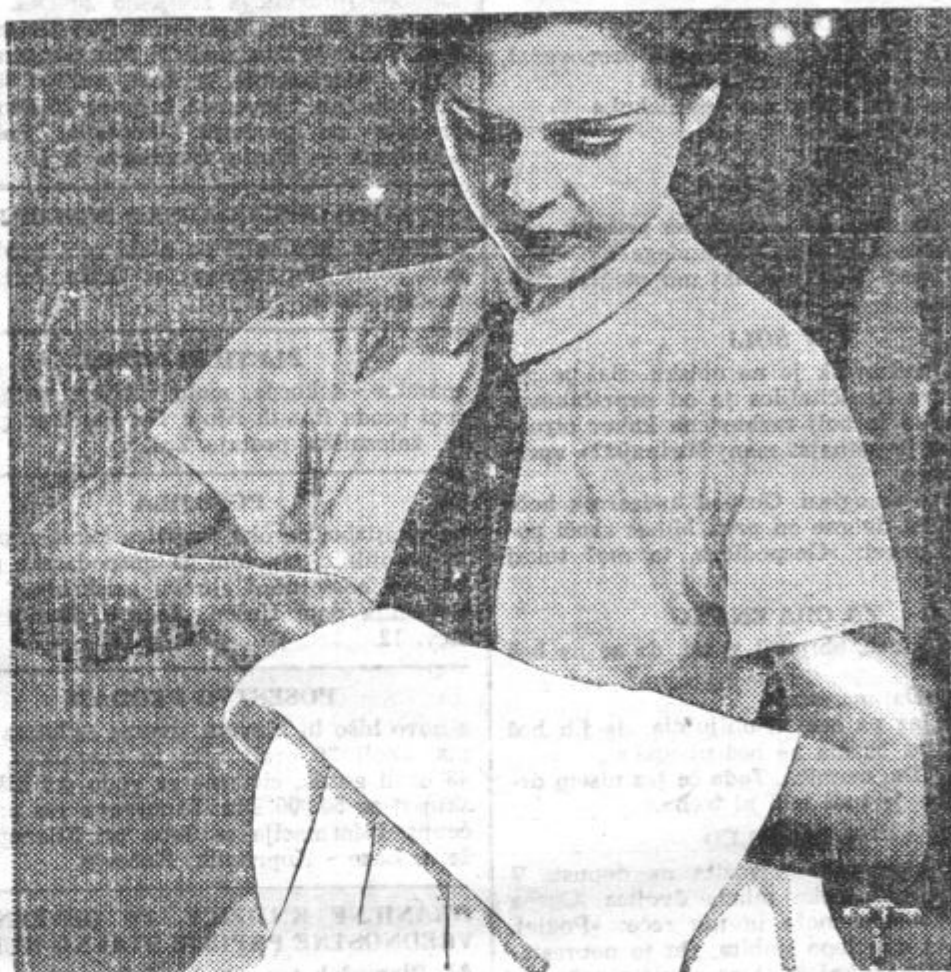
Torek, 15. februarja: 11.00: Šolska ura: Kako tudi učenec in učenka lahko pomagata, če nastane nenadno nezgoda ali nesreča (dr. Franta Mis). 12.00: Vurliške orgle (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Narodne pesmi (Friderik Lupša in radijski orkester). 14.00: Poročila. 18.00: Kmečki trio. 18.40: Krščanstvo in nacionalizem (dr. France Veber). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20.00: Plesna glasba (Adamičevi fantje). 21.00: Iz Schubertove skicirke (plošče). 21.10: Klavirski koncert ruske glasbe (prof. Lipovšek). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Sreda, 16. februarja: 12.00: Šramli igrajo (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Odmevi iz Španije (plošče). 14.00: Poročila. 18.00: Mladinska ura: Februar v naravi (Miroslav Zor). 18.20: Glasbene slike (plošče). 18.40: Preskrba brezposelnih delavcev (Rudolf Smersu). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani (v I. odmoru glasbeno predavanje — Vilko Ukmar; v II. odmoru napovedi in poročila).

Četrtek, 17. februarja: 12.00: Češka lahka glasba (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Slavni pevci (plošče). 14.00: Poročila. 18.00: Nastop pevskega zbora mestne ženske realne gimnazije. 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: 10 minut zabave (Fran Lipah, član gledališča. 20.00: Pisana šara (pisan večer; sodevali bodo radijski orkester, brata Goloba, Ivan Kosi, Vilko Skok in člani radijske igralske družine). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Pisana šara (nadaljevanje).

Petek, 18. februarja: 11.00: Šolska ura: Glasba in glasbeni znaki pri starih narodih, predavanje ilustrirano s klavirjem (dr. Josip Čerin). 12.00: Iz naših logov in gajev (plošče). 12.5: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Radijski šramel. 14.00: Poročila. 18.00: **Ženska ura:** Pravni položaj žene v Jugoslaviji (dr. Donata Capudrova). 18.20: Ada Sari poje (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko

Mislila je, da je njena bluza bela...

**...dokler ni vzela brisače,
ki je bila oprana z Radionom!**

Zakaj je perilo oprano z Radionom mnogo bolj belo kakor perilo oprano z navadnimi pralnimi sredstvi? Zato, ker vsebuje kisik. Navadna pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago — Radion pa tvori milijone kisikovih mehurčkov, ki skupaj s peno dobrega Schichtovega mila pronicajo skozi vsako tkanino, odpravijo vso nesnago in operejo perilo snežnobelo. Radion pere temeljito in enakomerno ter je zato perilo, oprano z Radionom, popolnoma čisto in bleščeče belo

Schichtov
RADION
pere sam

Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: 10 minut za planince: Zimska oskrba planinskih koč (Ludvik Mrzel). 20.00: Za ples in zabavo (sodelovala bosta radijski orkester in oddelek godbe »Sloga«). 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 19. februarja: 12.00: Plošča za ploščo hiti. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Akademski pevski kvintet. 14.00: Poročila. 17.00: Za delopust (radijski orkester). 17.40: Skrb za delavstvo v drugih državah (dr. Jure Adlešič). 18.00: Za zabavo in za ples (plošče). 18.40: Pogovor s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanj

politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Pavliha — pester večer. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Vesel konec (radijski orkester).

ZA SREČEN ZAKON

A: »Pravijo, da so najsrečnejši tisti zakonci, ki imajo nasprotujoče si lastnosti.«
B: »Da, in prav zato iščem ženo, ki bi imela kaj pod palcem.«

VZGOJA Z OVIRAMI

Mati: »Pomni, Jurček da s prstom ne smeš na nikogar pokazati.«
Jurček: »Čemu imam pa potem kazalec, mamica?«

Za smeh in kratek čas

BREZ SKRBI

A: »Ali se nič ne bojiš, da ne bi srečal svojih upnikov na cesti?«

B: »Nič, saj se vozim z avtom, oni pa ho-
dijo peš!«

TAKOJ JE NEHAL

A: »Ali ti zdravnik ni izrecno prepovedal, da pri delu ne smeš več kaditi?«

B: »Saj sem takoj nato prenehal.«

A: »Kaditi?«

A: »Ne, delati!«

HUDA REC

A: »Slišal sem, da je zdravnik prišel k vam v hišo. Menda ni bilo kaj hudega?«

B: »O, pač! Hotel je, naj mu plačam zadnji račun.«

V ŠOLI

Šolski nadzornik je na obisku. Baš je računska ura in učiteljica je od nepričakovane obiska še bolj razburjena kakor otroci.

»Koliko je petnajst manj štirinajst?« vpraša učiteljica.

Nihče se ne oglasi. Gospod nadzornik hoče pomagati in dvigne en prst. Mihec skoči pokonci in pravi: »Gospodična, ta mož tukaj vel!«

ZA OBA ENAKO

Mati: »Mihec, obljubil si mi, da se ne boš potepal.«

Mihec: »Da, mamica.«

Mati: »Jaz pa sem ti obljubila, da jih boš dobil s šibo, če me ne boš ubogal.«

Mihec: »Da, mamica. Toda če jaz nisem držal obljube, je tudi tebi ni treba.«

LEP ZGLED

Gospa in gospod se vozita na dopust. V vagonu je tudi neka mlada dvojica. Gospa pogleda svojega moža in mu reče: »Poglej, kako se ta dva lepo ljubita. On jo neprestano poljublja. Zakaj še ti ne storiš tega?«

»Kaj pa vendar misliš?« vzklikne gospod, »saj je niti ne poznam!«

NAJBOLJŠI GOVOR

Viljem Busch ni bil družaben in zgovoren človek. Na slavnosti, prirejeni njemu na čast, ga je po vrsti nagovorov vendarle pregovoril župan, da tudi on reče besedo. Busch je potrkal na kozarce, ne da bi vstal, in vsi prisotni so se z napetim pričakovanjem ozrli vanj. V splošni tišini pa je Busch zaklical: »Natakar, še čašo vina!«

Vsi prisotni so planili v smeh in priznali, da je med govorniki večera Busch vendarle najbolj vžgal.

BREZ STRAHU

Mati: »Se tega bi bilo treba, da bi naša pridna Nežica ne pokazala gospodu zdravniku jezika.«

Nežica: »Nič se ne boj, mamica, saj vsakomur, ki pride k nam, pokažem jezik.«

PRI ODVETNIKU

Odvetnikov znanec: »Kratko vprašanje bi ti zastavil. Saj menda nič ne stane?«

Odvetnik: »Vprašanje seveda ne, pač pa odgovor!«

ISKRENOST

Sluga je nastopil novo službo. Gospodar mu je naredil pridigo:

»Tvojega predhodnika sem pognal iz službe, ker mi je kradel cigarete. Upam, da ne boš kaj podobnega počel tudi ti.«

»Brez skrbi bodite, gospod, saj imam še od prejšnjega gospodarja dovolj cigaret.«

TUDI PRAVILNO

Sodnik: »Ali je imel vaš pokojni mož navado, govoriti sam s seboj?«

Vdova: »Tega pa res ne vem. Nikdar namreč nisem bila z njim, kadar je bil sam.«

ŠE HUJŠE

A: »Pomisli! Včeraj je igral na koncertu klavir nekdo, ki je bil brez ene roke.«

B: »To še ni nič! V operi je pa pela pevka, ki je bila sploh brez glasu!«

Mali oglasi

ZDRAVSTVENE IN POUČNE KNJIGE

Kako se obvarujem vseh bolezni 20 Din, Zablode ljubavnega življenja 20 Din. Veliki vsevedež 28 Din, Spisovnik ljubezenskih pisem, veliki 30 Din, mali 24 Din. Sanjska knjiga — vedeževanje iz kart, velika 38 Din, mala 26 Din. Slovenski šaljivec 25 Din. Razprodaja po povzetju, omotano, Polajnc, Ljubljana — Moste, Bavdkova 2. I.

NOVO GOSPODARSKO POSLOPJE

s 3500 kv. m zemlje po nizki ceni proda Romih Alojz, Sv. Pankrat, p. Griže, železniška postaja Žalec.

PLETILNI STROJ

znamke »Rekord«, malo rabljen, po ugodni ceni proda Romih Alojz, Sv. Pankrac, p. Griže, železniška postaja Žalec.

POSOJILA

na vknjižbo, poroke, knjižice bank, hranilnic in posojilnic, kmetom za gospodarske potrebe, s 6 odstotnimi obrestmi priskrbimo takoj. Pojasnila daje Union, Zagreb, Radičeva ul. št. 12.

POSESTVO PRODAM

z novo hišo in hlevom, dvema sadnima vrtnoma, okoli 20 orali njiv in travnikov, okoli 45 orali gozda, cisterno za vodo pri hiši, vse skupaj za 50.000 Din. Kumerova vas pri Kočevju. Informacije se dobe pri Stienju Jožefu, Laze - Koprivnik, Kočevje.

HRANILNE KNJIŽICE, 3% OBVEZNICE, VREDNOSTNE PAPIRJE STALNO KUPUJE

Al. Planinšek trg ag bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova 14. I. nadstr. — —
Telefon 35-10.

ČEBELE A. Z.

in vse pritlikline, tudi čebelnak, skupaj ali na drobno, proda Šlibar Ivan, Mišače 3 pri Otočah, p. Podnart.

KRASNO IZBIRO

vzorcev za ročna dela dobite v Nifergalovi predtiskariji, Maribor, Koroška c. 1.

ZELEZNO BLAGAJNO

fabrikat »Wieser« 94 × 65 cm, primerno za trgovce itd. prodamo tudi na obroke. Špedicija »Balkan«, Maribor.

ZASTOPNIKE

sprejme domača zavarovalnica za vse okraje Slovenije. Ponudbe na oglasni zavod Ošlak, Maribor pod »Fiksum in provizija«.

JESEN — ZIMA — OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarn, pristnobarvni, brez napak, in sicer: Paket serija R z vsebino 16—20 m dobro uporabnih ostančkov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo. Paket serija T z vsebino 4 m čisto volnena blaga za žensko obleko v najmodernejših vzorcih. Pri naročilu prosim navedite barvo. Vsak paket Din 128.— Reklamni paket serija K, vsebina 20—25 m boljšege flanela za moško, žensko in otročje perilo v najlepši sestavi, paket Din 136. Dalje specialni paket »Original Kosmos D« z vsebino 17—21 m la barhentov za ženske obleke, pižue, in prvovrstnih flanelov za pidžame, žensko moško in otročje perilo za izjemno ceno Din 150. Paket serija »Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer: Z št. 1 Din 130.—; Z št. 2 Din 160.—; Z št. 3 Din 250.—; zadnji I.a kamgarn. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite še danes obče znani, stari, solidni razpošiljalnici: »Kosmose, Maribor, Kralja Petra trg. — Nešteto priznanj zadovoljnosti odjemalcev na razpolago!

Podaljšaj
si
življenje

Življenje moremo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrlost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z z novim upanjem; ta pot pa je opisana v razpravi, ki je že more ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je razloženo, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabiljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam bo bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:

Ernest Pasternack, Berlin SO,
Michaelkirchplatz 13. Abt. 88.

Brezplačen pouk v igranju!

klavirske
harmonike
od Din 480.

Zahtevajte
brezplačen
katalog!

MEINEL & HEROLD — MARIBOR ŠT. 104

SAMO

Din 98.—

- 63719 Po ceni in dobra zapetna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalci: Din 98.—
63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem: Din 185.—
63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem: Din 260.—

Zahtevajte cenik zastoj in poštne prosto.
H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lasna protokelirana tovarna ur v Švic.

Oglašujte v »Domovini«